

ŠIANDIEN IR RYTOJ

ALŽIRE žemė dega!

Taip atrodo paskutiniųjų dienų gyvenimas Alžire, iš kur europiečiai, panikos pagauti, bėga į Prancūziją.

Slaptosios armijos organizacija, matydama, kad visvien nepajėgs išlaikyti Alžiro savo rankose, nutarė jį paversti penlais. Gyventojai per radiją buvo įspėti, kad iš bankų išsimačius sutaupas, nes bankai bus susprogdinti. Visur liepsnoja valdiški pastatai. Aną dieną sudegė žymiausias Š. Afrikoje Alžiro universitetas. Gaisre žuvo turtingas ir retas bibliotekos rinkinys - 500,000 knygų.

Keisčiausia, kad žmonės, stebėję šį gaisrą, nesijaudino ir pritarė teroristų veiklai.

- Gerai jie daro viską su-naikindami. Tegu musulmonai patys pasistato, - sako vieni.

- Jiems nereikės ilgai vargti - aiškina kiti, - Rusai ir amerikiečiai lenktyniaudami duos pagalbą...

LIEPOS 1 dieną Alžiro gyventojai turės atsakyti į klausimą: "Ar jūs norite, kad Alžiras taptų nepriklausoma valstybe, bendradarbiaujant su Prancūzija, susitarime padarytomis sąlygomis?"

De Gaulle mano, kad Alžiro drama greit pasibaigsianti.

Bet, galimas dalykas, kad viskas taip lengvai ir nepasibaigs su referendumu. Nesant taika galės persimesti į Prancūziją.

Kai kurie slaptąjai armijai priklausą prancūzų karininkai, kaip Argoud ir Godard, kurie ilgai būdami Indokinijoje "užsinaudojo" Mao Tse Tungo partizanine taktika, nori Prancūzijoje įsteigti stiprų režimą, kad galėtų kovoti su komunizmu gresme.

Slaptosios armijos organizacija įsitikinusi, kad su "degančios žemės" taktika privers visus europiečius persikelti į Prancūziją ir jį su parama galės paimti valdžią.

O Alžiras, išbėgus europiečiams, kaip pranašauja Soustelle, pasidarys komunistine valstybe.

Ir belaukiant kuo viskas pasibaigs, Alžiro žemė tikrai dega...

ŽINIOS IŠ VISUR

• **Sov. Sąjungoje** sušaudyti du armėnų jaunuoliai už bandymą praeitų metų rudenį lėktuvu pabėgti į vakarus.

• **Sovietinio bloko** "viršūnių konferencija" Maskvoje savo komunikate reiškia pagaidavimą toliau tęsti derybas su JAV Berlyno klausimui išspręsti. Komunikato tonas rodo, kad Sovietų bloko ekonominė padėtis verčia neįtempti Berlyno situacijos.

• **JAV šelpiamojoje Jugoslavijoje** pastebėti Sov. Sąjungos T-54 tankai. Derybos einančios ir dėl kitų ginklų rūšių pristatymo.

• **JAV politiniuose sluoksniuose** viena iš pagrindinių temų sudaro numatyti mokesčių sumažinimai.

• **Chruščiovas**, apart propagandinių priemonių, atrodo, kitos išeities ir neberranda, kaip išbristi iš ūkinio sunkumo. Ar reiks daugiau nei 45 metų, kad įsitikinti, jog marksizmas neveikia?

• **Indijos Nehru** baigia įsitikinti, kad "taikos koegzistencijos" nėra. Faktai rodo, kad Mao nebegali skaitytis Azijoje su Indijos pasyvia laikysena Raud. Kinijos ekspansijoje.

DIRVA

Nr. 68

Birželis-June 13, 1962

Cleveland, Ohio

Visose lietuvių kolonijose šiuo metu ruošiamas liuanistinių mokyklų užbaigimo šventės. Tokia šventė buvo suruošta ir Clevelande abiejų liuanistinių mokyklų mokiniams, kuriuose jaunieji šienpiūviai ir grėbėjos, pasipuošę tėvelių padarytais dalgiais ir grėbliais žygiuoja šventės eisenoje.

V. Pliodžinsko nuotrauka

JAV IR PAVERGTOS TAUTOS

PREZIDENTAS KENNEDY ŽADA IR TOLIAU LAIKYTIŠ TOS PAČIOS POLITIKOS: Į JAS ŽIŪRETI SU UŽUOJAUTA, BET NEPADĖTI NUSIKRATYTI JUNGU, TACIAU NERAMUMAI RAUDONOJE KINIOJE GALI PRIVERSTI TĄ POLITIKĄ PAKEISTI.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Prezidentas J. F. Kennedy pereiną ketvirtadienio spaudos konferencijoje turėjo progos dar kartą pareikšti savo pažiūrą į pavergtųjų tautų likimą. Vienam reporteriui paklausus, kaip prezidentas vertina senato draudimą teikti pagalbą komunistiniams kraštams (tas nutarimas vėliau buvo pakeistas ta prasme, kad komunistiniams kraštams galima padėti tik maistu), J. F. Kennedy paminėjo konkrečiai Lenkiją. Girdi, tas kraštas ne savo noru prisirišęs komunistinei režimui, tačiau JAV negalinčios padėti jėga tą režimą pakeisti, lygiai taip pat kaip nieko nebuvo padaryta Vengrijos sukilimo atveju. Jei tačiau toks kraštas prašo ūkinės pagalbos — amerikiečiai negali trenkti durimis ir prašytojų veidus. Jugoslavijos režimas — davė suprasti prezidentas — yra toleruojamas ir komunistinė Jugoslavija remiama dėl to, kad ji yra nepriklausoma nuo Maskvos. Jei toji situacija pasikeistų — Tito vėl grįžtų į Maskvos glėbį — JAV peržiūrėtų savo politiką. Dėl to prezidentas pasisakė už laisvesnės rankas administracijai, dalinant užsiniams JAV ūkinę ir karinę pagalbą.

Toks prezidento pareiškimas nebuvo sensingas. Ir gen. Eisenhoweriui prezidentaujant amerikiečiai nepajudino pirštu, kad padėjus sukilusiems vengrams ar rytų vokiečiams, kas JAV užsienio politikos stebėtojams irgi nesudarė staigmenos. Elgesys išplaukė iš tos politikos, kurios, kaip teigia pereiną savaitės LIFE straipsnyje apie Dean Rusk, negalima iš karto pakeisti. Girdi, ji tēra keičiama tik kokia 10 ar 15%!

komi per Jungtinių Tautų organizaciją, sovietams ten negalint per daug kištis, o situacija Lotynų Amerikoje bei Pietryčių Azijoje pasiliks ilgesniui laikui pavojinga, tačiau vis dėl to sukontroliuojama, tai toks bendras vaizdas Lippmannui yra pusėtinai geras. Nesiekdamos pergalės užsienio politikoje, JAV turi daugiau susirūpinti savo ūkiniu atkūtimu, netikusios mokesčių sistemos pertvarkymu, nes ūkinis pajėgumas yra svarbus užsienio politikos faktorius.

Negali sakyti, kad, atitrauktai žiūrint, Lippmanno užsienio politikos tikslų apibrėžime nebūtų logikos. Tokia politika plaukte išplaukia iš JAV vidaus politikos tikslų. Tačiau tąja užsienio politikos logika pradėti abejoti, kai grįžti prie kasdieninių užsienio politikos įvykių.

Vienas iš svarbiausių dabarties klausimų, kuris yra susijęs su JAV principine pažiūra į pavergtąsias tautas, yra nauja situacija komunistinėje Kinijoje. Kaip žinia, JAV komunistinės Kinijos oficialiai nepripažįsta, nors tai nesutinka su jos bendra užsienio politikos linija. Juk, jei Tito yra

LIETUVIAMS REIKĖTŲ DALYVAUTI CHICAGOS 125 METŲ SUKAKTYJE

Šiemet rugpjūčio mėn. bus minima 125 metų Chicago įkūrimo sukaktis. Lietuvių B-nė gavo pakvietimą iš City Hall dalyvauti prisidėti prie minėjimo. Tam reikalui Chicago Apygardos Liet. B-nė gegužės 31 d. Jaunimo Centre sukvietė jau antrą lietuvių organizacijų atstovų pasitarimą. Dalyvavo tik apie 10 atstovų. Vadinasi Chicago lietuvių visuomenė lyg ir nerodo didelio susidomėjimo bei entuziazmo minėtoje sukvietėse dalyvauti.

Chicago įkūrimo minėjimo programoj numatyta eiseną - paradą - karnavalą ir Chicagoje gyvenančių tautinių grupių paroda Navy Pier (apie 10 dienų). Čia kiekviena tautinė grupė prašoma pasirodyti - pavaizduoti, kuo ir kiek prisidėjo prie Chicago augimo ir žydėjimo. Chicago lietuvių tautinė grupė yra gausi ir lietuviai daug kuo prisidėjo prie Chicago miesto augimo ir jo bujojimo. Mums yra būtina tame minėjime aktyviai dalyvauti ir galimai įspūdingiau pasirodyti.

remtinai todėl, kad jis neklauso Maskvos, tai kodėl nefliktuoti su Mao Ce Tung, kad paspaudus Chruščiova? Bet nepaisant tokios galimybės, JAV atsisako pripažinti R. Kinijos režimą, dėl to, kad toks žygis blogai paveiktų administracijos pozicijas per rinkimus!

Bet štai komunistinis režimas Kinijoje susilaukė didelio nepasisekimo. Joseph Alsopo teigimu artimiausiu laiku Kinijoje gresia bado mirtis tarp 50 ir 80 milijonų žmonių. Nepaprastas didelis pabėgėlių padidėjimas į Hong Kongą ir Macao rodo, kad Kinijoje kažkas bresta.

Ir atsargūs stebėtojai sutinka, kad artimiausiu laiku — dar šiais metais ar vėliausia kitais, — Raudonoji Kinija gali pergyventi labai sunkią krizę. Ten galimas koks nors, kad ir lokalinio pobūdžio sukilimas, samokslas prieš vadovaujančių asmenų gyvybes ir šiaip spon-taniški neramumai. To momento Formozos saloje laukia Chiang Kai-shekas. Politinei krizei prasidėjus, jis turi nemažai šansų pasiekti kai kurių laimėjimų, nes Raudonosios Kinijos karinė jėga politinės krizės atveju be abejoj būtų gerokai suparaližuota. Chiang Kai-sheka nuo tokio lojisko žingsnio tačiau sulaiko... Washingtonas. Iš paskutinio J. F. Kennedy pareiškimo išeitų, kad ir šiuo Kinijos atveju JAV pasielgtų kaip Budapešto ir Rytų Berlyno atvejais. Dar blogiau. Jos — JAV — ne tik ramiai žiūrėtų, kaip raudonieji skerdžia žmones, bet dar su visa savo 7-tojo laivyno galia saugotų, kad Chiang Kai-she-

(Nukelta į 2 psl.)

Jei mes norėtume ateityje išsikovoti vieną kitą didesnį postą politikoje, mes būtina turime skaitlingai dalyvauti minėjime ir rengiamoj parodoj, kad parodyti lietuvių įnašą Chicago kūrimo bei augime. Susirinkę atstovai pasisakė, kad Chicago lietuvių dalyvaus šio miesto įkūrimo sukakties minėjime. Tam reikalui išrinkta komisija, kuriai vadovaus Chicago L.B. atstovas.

Ilgiau buvo sustota aptariant kaip lietuviai dalyvaus šiame minėjime. Manoma, kad lengviau esą prisidėti ir dalyvauti eisenoj-parade. Čia galėtų dalyvauti L. Vyčiai, L. Skautai, Dariaus-Girėno Postas, Don Varno Postas ir kitos organizacijos, turinčios didesnius junginius bei savo orkestrus ir vėliavas.

Dėl dalyvavimo Chicagoj gyvenančių tautinių grupių sukvietinėje parodoje iškilo daug neaiškumų ir kartu buvo jaučiamas trūkumas plano ir apimties, kaip toje parodoje galėtume dalyvauti. Buvo siūloma išrinktajam komitetui sukviešti žymesnių, įtakingesnių, ekonomiškai pajėgesnių, seniau gyvenančių Chicagoj lietuvių biznierių, savings and loan association's atstovus ir lietuvių profesionalus atstovus ir su jais išdirbti planą, kaip Chicago lietuvių galėtų dalyvauti minėtojo parodoj. Žinoma, įjungiant ir lietuvių menininkus.

Mano manymu, minėtojo sukvietinėje parodoj Chicago lietuvių galėtų pavaizduoti: 1. lietuvių tautinės grupės atsiradimą ir augimą Chicagoj nuo 1870 metų iki šių dienų; 2. lietuvių parapijų, bažnyčių ir mokyklų kūrimą ir augimą; 3. lietuvių seselių kazimieriečių kūrimą; 4. lietuvių ligoninių istoriją; 5. lietuvių savings and loan association kūrimą, jų augimą ir dabartinį finansinį pajėgumą; 6. lietuvių biznų kūrimą ir judabartinę apimtį; 7. lietuvių profesionalų statistiką (profesorių, gydytojų, inžinierių, advokatų ir kitų profesijų); 8. lietuvių spauda ir spaustuvės; 9. lietuvių kultūrines, religines ir profesines organizacijos; 10. lietuvių jaunimo, sporto ir studentų organizacijos; 11. lietuvių radijo vandenėlis; 12. lietuvių kultūriniai centrai - židiniai: Jaunimo Centras, Lietuvių opera Chicagoje; Dainavos ansamblis, Čiurlionio galerija, Lietuvių teatrų sambūriai ir tt.; 13. lietuvių paminklai, Lietuvių Plazą ir tt. Visa tai galima pavaizduoti statistika, diagramomis, piešiniais, braižiniais, paveikslais ir, jei būtų galima, padaryti vieną kitą filmą. Be to, gal būtų galima parodyti lietuviškos architektūros, lietuvių paminklinius pastatus, tautinio meno - tautinius kostiumus, juostas, takelius, kryžius, skulptūras ir tt. Tas viskas gal bent iš dalies pavaizduotų lietuvių tautinę grupę ir jos prisidėjimą kuriant Chicago, ūgdant ir turtinant ją. O taip pat vaizdžiai parodytų, kokią vietą lietuvių tautinė grupė užima daugiausia ir smarkiai augančioje Chicagoje.

Dr. J. Dauparas

LAOSE SUDARYTA NEUTRALI VYRIAUSYBĖ

• **Laosui** siektoji neutrali vyriausybė sudaryta. Virš metų laiko trukusios kovos ir derybos pasibaigė trijų principų susitarimu. Laikraščiai praneša apie "akmens nuriedėjimą" nuo kai kurių to susitarimo siekusių vyriausybių širdžių. Bet viskas dar tik susitarimuose. Kariavusių pusių nugalėjimas lieka pagrindine kliūtimi susitarimo įgyvendinimui.

• **Kubos Fidel Castro** "nurašino" ūkininkus cukrinių nendrių plantacijose, kad "reikalai pagerės — per dešimt ar dvyliką metų..."

• **Raud. Kinijos** pabėgėliai pradėjo veržtis ir į Sov. Sąjungą. Ir sovietai statosi tvorą jiems sulaikyti...

• **Astronautas Glenn**, po pasikalbėjimų su Titovu, įsitikinęs, kad Titovas tikrai skrido...

- Broliai, gal galėtumėte skirti keletą bilijonų dolerių...?

TECHNIKOS PAŽANGA (6)

RAKETOS

Kiniečiai, dideli pirotechnikos mėgėjai, jau šimtus metų prieš Kristaus gimimą vartojo ugnies žaislams paraką ir raketas. Reikia spėti, kad jie surado raketų varymo būdą netikėtai, nes vamzdis, su vienu ar virgulu prikrautas parako, paraką uždegus lėkia į priešingą pusę nuo išsiveržiančių parako degimo dujų. Raketos atitranskimo varymo principas yra trumpai nusakytas praeitame straipsnyje. Senas kiniečių parakas buvo mišinys sieros, salietros ir sutrinto medžio anglies. Salietra turi deguonies perteklių ir tokį paraką uždegus degimo reakcija vyksta labai staigiai, nes sieros ir anglies dalelės randasi arti salietros dalelių.

Europiečiai, išmokę parako receptą iš kiniečių, staigiai parako degimo energiją panaudojo jau viduramžyje šaunamiesiems ginklams. Šiandieną yra daug įvairiausių sprogstamųjų medžiagų - tai yra tokių medžiagų, kurių degimo procesas vyksta labai greitai. Visų jų pagrindas yra didelis kiekis vienaip ar kitaip surišto deguonies, kuris gali būti panaudotas staigiam degimo procesui. Dėl didelio deguonies svorio, visokios rūšies sprogstamos medžiagosturi palyginamai daug mažiau energijos nei, pav., benzinas ar žibalas, bet benzinas ir žibalas gali degti tik taip greitai, kaip greitai galima pristatyti degimo procesui reikalingą oro deguonį. Raketos bei išimties naudoja sprogstamųjų medžiagų principą, todėl jos gali judėti ir erdvėje be oro. Raketos epizodiniai buvo naudojami karuose ypatingai Azijoje jau labai senai daugiausia, kaip priemonė padėti ar išgąsdinti priešą. Žinoma tos raketos buvo labai primityvios ir tegalėjo lėkti labai trumpas distancijas.

Amerikiečiui Goddard, rusui Tsiolkovskiui, vokiečiui Oberthui išvysčius raketų lėkimo teoriją, raketos buvo pritaikytos karo reikálams. Antrame pasauliniame kare rusai naudojo vadinamus Stalino vargonus. Tai buvo daugiavamzdžiai lengvas pabūklas, iššaukęs iš karto eilę raketinių

šovinių. Kiekvienas toks šovinis buvo sunkesnis už artilerijos sviedinį, nes turėjo atitinkamą kiekį parako nuskristi į taikinį, tačiau pati patranka buvo daug lengvesnė, nes tokios patrankos tikslas tųduoti raketos kryptį, o neskridimo energiją. Stalino vargonai praeitame kare pasirodė gan efektingu ginklu.

Moderniška raketų era prasidėjo su vokiečių panaudotu antro karo pabaigoje V2 ginklu. V2 yra aukšto tobulumo laipsnio pasiekusi raketa, varoma alkoholio ir skysto deguonies mišinio. Ji galėjo skristi kelis šimtus kilometrų. Pasirodo, lygiai energingą degimo procesą, kaip sprogstamos medžiagos, galima gauti deginant degamąsias medžiagas su skystu deguoniu. Tokį procesą galima daug lengviau kontroliuoti, nes į degimo kameras skystas deguonis gali būti pumpuojamas ir pompų patiekiamas kuro ir deguonies kiekis gali būti lengvai keičiamas; sustabdžius pompas degimo procesas gali būti visai sustabdytas.

Šiandien visos Sovietų Sąjungos didžiosios raketos ir amerikiečių Atlasas ir Titanas yra skysto kuro raketos, sukonstruktos pagal V2 principus. Jos yra varomos naftos produktų iš skysto deguonies mišinio. Skysto deguonies vartojimas sudaro tam tikrų problemų nes prie 180 C laipsnių (ar -288 F) jis teegzistuoja labai žemoje temperatūroje.

Skystas deguonis turi būti pagamintas iš oro specialiuose fabrikuose, atvežtas specialiuose izoliuotuose induose į raketų šovimo vietą ir raketos turi būti pripildytos skystu deguoniu tik prieš pat skridimą, nes kitaip deguonis galėtų išgaruoti. (Visi esame matę televizijoje garuojančio skysto deguonies garais apsuptas astronauto raketas).

Skysto kuro raketos turi didelius tankus skystam kurui ir skystam deguoniui. Iš tų tankų raketos skridimo metu abu skysčiai turi būti vamzdžiais paduodami į degimo kameras ir iš degimo kamerų į raketos žiotis

(nozzles), iš kurių dideliu greičiu išlekia degimo produktai, sudarydami raketos kllimo jėgą, kuri gali būti matuojama iš spaudimu (thrust) išreikštais svarais. Kadangi raketos kyla vertikaliai, savaime aišku, kad spaudimo jėga turi būti didesnė už raketos svorį. Juo spaudimo jėga yra didesnė, tuo raketa turi didesnę greitėjimą ir greičiau pasiekia didelį greitį.

Kaip greitai raketa gali skristi ir kokią didžiausią atstumą gali nusikristi, priklauso nuo raketos struktūros svorio, kuro svorio, kuro degimo energijos, degimo proceso greičio. Priklausomybės santykiai tarp tų raketos faktorių ir raketos skridimo tolio ir greičio yra labai komplikuoti ir išreiškiami aukštosios matematikos pagalba. Tačiau raketos konstrukcija santykyje su nešamo kuro svoriu turi būti kuo lengviausia, o kuras turi turėti kuo didžiausią šiluminę energiją. Tačiau turimo kuro svoris nėra proporcingas raketos skridimo toliui, nes paėmus didesnį kuro kiekį reikia iš pradžių duoti greitėjimą tam didesniam kuro kiekiui pakelti. To kuro įgyta mechaninė energija neturi jokios naudos, nes vistiek tas kuras bus sudegintas.

Visų tų santykių išvadoje - nuveikti tas kuras bus sudegintas. Visų tų santykių išvadoje - nuveikti tas kuras bus sudegintas.

Ties Maskva tuometinis generolas leitenantas laimėjo pirmuosius karinius laurus. Su generolu Vlasovu, kuris vėliau vo-

tinti visus tuos indus net ir tada, kada bebūtų likęs tik mažas skysčio kiekis. Net ir naudojant pompas vistiek kuro tankai nemažai sveria, nes turi išlaikyti didelius skysčio kiekius. Tie indai taip pat sudaro raketos struktūrą, kuri turi būti pakankamai stipri transportui, pastatymui ir lėkimo jėgoms. Todėl daug ekonomiščiau sudėti visą raketos kūrą į eilę indų ir sudeginus kūrą iš vieno indo tą indą numesti ir tuo sumažinti svorį.

EUROPOS TRAGEDIJA (8)

PESIMIZMAS ABIEJOSE PUSĖSE

Tamsių dūmų debesys dengia miestą, ryškindami kovos atakumą.

Gudijos fronto štabe sovietų karininkai kllnoja židūnus prie akių. Pagautas ir generolo Boro pranešimas. Maršalas Rokosovskis, pats lenkas, tą pranešimą perdavė savo politiniam komisarui Nikolajui Bulganiui.

Smalabarzdžis Bulganas ir storasis Rokosovskis gerai papildė vienas kitą. Anksčiau Bulganas buvo politinio štabo paskirtas tokian pat postan maršalo Žukovo štabe, bet juodu nesutarė, ir Bulganas pasiprašė perkliamas pas Rokosovskį.

Maršalas Rokosovskis yra žmogus, turįs visas priežastis rodyti išikimybę ir atsidavimą Stalinui. Didieji raudonosios armijos valymai 1938 metais pradėti po maršalo Tuchačevskio nužudymo, palietė ir Rokosovskį. Dirbtiniai dantys primena jam kasdien, kad GPU budiškai per tardymus išmušė tikruosius. Iki karo pradžios jis turėjo pergyventi kacetų kančias. Karui prasidėjus, Stalinas jį su kitais dar likusiais gyvais aukštaisiais karininkais "perkėlė" į frontą.

Ties Maskva tuometinis generolas leitenantas laimėjo pirmuosius karinius laurus. Su generolu Vlasovu, kuris vėliau vo-

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

(Bus daugiau)

kiečių pusėje vadovavo antibolševikinių savanorių divizijai, Rokosovskis gynė Maskvą. Stalingrado mūšį laimėjus, jo vardas pateko į eilę tų, kurie minimi sovietinės istorijos vadovėliuose.

Tačiau Stalingrado didvyris turi tamsią dėmę baltame garbės ir išikimybės Stalinui rūbe: Rokosovskio brolis dirbo vokiečių saugumui - prakeiktas nusikaltimas, kuris sovietinėje sistemoje meta šešėlius visiems giminiams.

Bet netrukus jis bus Maskvos vietininkas Lenkijoje - Varšuvoje, kiek liks jos nesugriautos po vokiečių išvijimo.

*

1944 rugpjūčio 4 diena.

Generolas Boras staiga pašoka nuo lauko lovelės. Jis suklūsta: kažkur netoliese kalena vokiškas kulkosvaidis, poškina vokiečių tankas, bet ne tai jam kelia nerimą. Ta tyla, klaidi tyla rytuose gąsdina jį. Rusų artilerijos ugnis Pragos priemiesčio pakraštįje visiškai nutilo. Ir jokio sovietinio lėktuvo nebematyti virš Varšuvos nuo pat pirmosios sukilimo dienos; jų vietoje kaukia vokiškieji lengvi bombonešiai virš miesto stogų, svaidydami bombas ir kalendami kulkosvaidžiais.

Pulkininkas Grzegorz taip pat pakilo. Jis girdi generolą einantį prie lango. Šabo viršininkas tyliai klausia:

- Ar kas svarbaus, pone komendante?

Lieknas generolas pusiau atsisuka. Balse girdimas kartėlis.

- Ar nieko negirdite?

Pulkininkas štemptai klausia.

- Ne, - sako tyliai. - Nieko negirdžiu.

- Kaip tik tai, - pareiškia generolas Boras, - man ir kelia nerimą. Rusai nebešauko. Frontas rytuose tyli, ir ta tyla prižadina mane.

Rūpesčių pilni veidai išduoda tą pačią mintį:

"Tikėkim, kad jie neapleis mūsų!"

*

Tanko vairuotojas August Globig rausiasi savo juodos uniformos kišenėse, ieškodamas cigarečių. Dar kartą apeina nuošalioje gatvėje stovintį tanką, atidžiai viską tikrindamas. Iš tolo aidi kulkosvaidžių kalėnimas, vėjas atneša dūmų tvaiką.

- Nelabai jauku čia, - sako jo draugas, neseniai atsiųstas jaunuolis.

- Nejauku? - tanko šoferis Globig, senas Rusijos fronto karys, nusijuokia. - Palauk, bus įdomiau.

- Ką, ar vėl kokia dangun žengimo komanda?

- Po pietų reikės senį nuvežti į komendantūrą, bet tuo tarpu tylėk, tai dar paslaptis.

DIRVA

— THE FIELD —
Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HEnderson 1-6344

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Jonas Čiuberkis • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Prenumerata metams: \$10.00. Laikraštis išleina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laičūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

- Per pačias lenkų linijas... - išbąla jaunuolis.

*

Policijos generolas Reinefahrt užsispaudžia ant galvos šalną ir įlenkia į tanką.

- Ar viskas aišku? - klausia jis šoferį. - Lėk, kaip velnias, mes turime prasiveržti.

- Klausau!

Dangčiai uždaromi. Pragariška keliuonė prasideda. Vikšrai žiega grindiniu, Kulipkos tarška į šonus, kaip sausi žirniai skardinėje. Tankai greitai tempu rieda plačiomis gatvėmis, vedančiomis į Bruehl rūmus.

*

Komendantūros įgula atsikvepia, Pagaliau šiekda tokia viltis, kad jie nebus palikti sunaikinimui. Jau kelintą dieną sukilėliai tankiu žiedu laiko juos apsupę, retkarčiais bandydami įsiveržti į rūmus. Išdažyti langai, sušaudytos sienos, sužeistieji rūsyje rodo kautynių ataklumą. Reinefahrtas nuvedamas pas komendantą, aviacijos generolą Stahelį.

- Norite žinoti, kokia būklė? - pakartoja klausimą aviacijos generolas. Jis visada truputį nepasitikėjo SS žmonėmis. Jie galvoja kad lenkai patys išlakstys, vos tik jiems pasirodžius. - Esame spąstuose, pone Reinefahrt, visiškai apsupti, be galimybių prasiveržti. Beliko tik ginti savo kailį.

Karininkai pasilenkia prie miesto plano. Generolo pirštai rodo juodus taškus - atsparos punktus:

- Šis neatilsiepia nuo vakar... jie paskutinį pranešimą perdavė užvakar... nutilo šį rytą... tas dar tuo tarpu laikosi...

(Bus daugiau)

JAV IR PAVERGTO...

(Atkelta iš 1 psl.)

kas neužsimanytų pajudinti piršto!

Tokios situacijos akivaizdoje kitas, mažiau žinomas kolumnistas, kaip Lippmanas ir Alsopas, William F. Buckley Jr. reikalauja peržiūrėti JAV politiką pavergtųjų tautų atžvilgiu. Viena alternatyva būtų viešas pareiškimas, kad a) JAV pažiūra komunistinis režimas Kinijoje yra neteisėtas ir nežmoniškas, b) JAV remis moralškai ir finansiskai tuos, kurie siekia laisvės, įskaitant ir Čiangą, c) jei kultų sukilimas Kinijoje, JAV savo absoliučiais ginklais užsachuotų Sovietų Sąjungą, kad toji nesikištų.

Antroji alternatyva būtų pranešimas komunistiniam pasauliui, kad amerikiečiai jų teroro režimą laiko nepastoviu. Tai nereikštų, kad amerikiečiai turėtų tuojau įsikišti, jei kokiam komunistiniam krašte studentai pagrūmto kumščiais komisarui, tačiau pasaulis turėtų žinoti, kad amerikiečiai daugiau nepraleis tokios progos kaip Vengrijos sukilimas ar būsimeji neramumai Kinijoje.

Deja, viena kregždė neatneša pavasario, taip ir William F. Buckley patarimai vargiai ar patiks platesnei Amerikos visuomenei ir jos malonės paisantiems "vadovaujantiems" sluoksniams. Mes žinome iš pačios Lietuvos pavyzdžio, kad daryti bent kokią sprendimą užsienio politikoje labai nesinori. Pasukti valstybės laivą ne 10 ar 15 laipsn., bet visu 180 laipsn. yra labai sunku.

so light, so right, and oh, so refreshing!

The Stroh Brewery Co., Detroit 26, Michigan
AMERICA'S ONLY FIRE-BREWED BEER

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS, sekretorius

Bishop 2-1397

MŪSŲ LAUKIA DIDELI DARBAI

Tautininkams mūsų išeivijos gyvenime skirta ypatingos pareigos, kurias jie iki šiolie garbingai atliko. Ir toliau galės dar sėkmingiau jas atlikti organizuodamiesi po A. L. Tautinės Sąjungos vėliava.

Tačiau toli gražu ne visi dar priklauso Sąjungoje, gal tik ten, kur veikia skyriai. Yra eilė mažesnių vietovių, kur galėtų susidaryti Tautinės Sąjungos grupelės iš 5 ar 10 narių. Taipgi, Sąjungoje gali priklausyti pavieniais nariais tie mūsų vienminčiai, kurie toli nuo visų gyvena, prisijusdami centro valdybai savo metinį nario mokestį, \$2.00 ar daugiau.

Tautinės Sąjungos centro valdybos ir vietovėse skyrių veikla privalo tarnauti pavyzdžiu ir įkvėpimu pavieniams, toli gyvenantiems nariams, Dirva — veidrodžiu kuriame atsispindi tautininkų veikla, paskatinanti narius remti Sąjungos darbus.

Kiekvienas tautininkas privalo laikyti sau pareiga prenumeruoti Dirvą. Joje matys Tautinės Sąjungos veiklą ir žinos kaip būti darbų talkininkais.

* * *

Šiuo metu, svarbiausias A. L. T. S-gos darbas yra išleidimas ir išplatindimas Lietuvos Prezidento Antano Smetonos gyvenimo ir darbų knygos, kurią Tautinė Sąjunga jau pavedė Vilties spaustuvei spausdinti.

Džiugu buvo pamatyti Dirvoje Sąjungos centro pirmininko Vytauto Abraičio pranešimas kokių pasiaukojimų pati Sąjunga, jos kai kurie skyriai ir paskiri nariai stoja talkon.

Knygai išleisti reikalinga dar daug didesnių skaičių stambesnių rėmėjų, garbės prenumeratorių ir šiaip prenumeratorių. Jais gali būti JAV gyvena tautininkai ir tolimose pasvietėse — Pietų Amerikoje, Australijoje ir kitur, prisijusiant savo stambesnes aukas arba prenumeratas.

Knygos leidimo rėmėjai - prenumeratoriai gali būti Tautinės Sąjungos skyriai ir šiaip patriotinės organizacijos ir jų nariai.

Patys tautininkai geriausia prisidės knygos išplatiniui numatydami kam ją padovanoti.

* * *

Antano Smetonos atsiminimų išleidimu pradėjo rūpintis Lietuvai Vaduoti Sąjunga tuoj po prezidento nelaimingos mirties Clevelande sausio 9 d., 1944 metais. Buvo pradėta rinkti ir aukos, kurios LVS pakeitus į A. L. Tautinę Sąjungą, perėjo bendron Sąjungos kason.

Tautinės Sąjungos vadams liko tas garbingas darbas įkūnyti, prie senųjų tautininkų išeivių prisidėjus naujai atvykusiems vienminčiams iš tremties. Naujieji ateiviai pridavė knygai platesnę apimtį. Ją redaguoti pavedė žinomam nepriklausomos Lietuvos laikais Antano Smetonos raštų redaktoriui, Aleksandrui Merkeliui, dabar gyvenančiam JAV.

Šių dienų sąlygose, knygos išleidimo ir išplatindimo didžiausia našta gūla ant naujųjų tautininkų pečių, nors senesnieji taip pat privalo jausti savo pareigą gausiai paremti.

Prenumeratas galima persiųsti centro valdybai, perduoti per skyrius arba per Dirvos redakciją, iki centro valdyba paskelbs pinigams siųsti adresą.

Antano Smetonos gyvenimo ir darbų knygos išleidimas privalo būti visų tautininkų pareiga, kada tam reikalinga ypatingų pastangų, ne vien tik knygą nusipirkti, kai ji jau bus gatava.

Tai, tautininkai, pajudinkim žemę!

K. S. Karpus,
ALTS Tarybos narys

KUR GERIAUSIA PAILSETI PER ATOSTOGAS

GARSIAME CAPE COD — OSTERVILLE, MASS, KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO, LONG BEACH PLIAŽO, PUŠŲ PAVESYJE, GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE VASARVIETĖS VILOJE

"AUDRONĖ"

87 East Bay Rd., Osterville, Cape Cod, Mass.
TEL. GA 8-8425

Ištaikinga vila, erdvūs kambariai • Gražus privatus 2 akrų pušynas — parkas • Šiltos Golfstomo srovės, atviras jūros plažas 5 min. pėsčiom • Rami aplinkuma, daug vietos poilsiui ir žaidimams • Geras lietuviškas maistas ir malonus patarnavimas.

VILA ATIDAROMA NUO BIRŽELIO MĖN. 16 IKI RUGSĖJO 15 D.

Lietuviai savininkai Dr. Eduardas ir Marija Jansonai visus maloniai kviečia atvykti.

Kreiptis: E. Jansonas, 89 Mt. Ida Rd., Boston 22, Mass. Tel. AV 8-5999 arba nuo birželio 16 d.

AUDRONĖ JANSONAS,

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass.
Tel. GA 8-8425.

Vytauto Didžiojo Universiteto centriniai rūmai Kaune, nepriklausomybės laikais.

NEIŠSEMIAMAS TAUTŲ TRADICIJŲ ŠALTINIS (2)

PER TRUMPĄ LAIKĄ NUOSTABI PAŽANGA

Praėjus penkeriems metams nuo Lietuvos universiteto atgavimo, 1927, III.20 d. įvykusiame iškilmingame universiteto posėdyje tuometinis universiteto rektorius Mykolas Biržiška gyvai pavaizdavo, kokiomis sunkiomis sąlygomis atgaivintam vyriausiam Lietuvos mokslo židiniui teko žengti pirmuosius žingsnius: -

"Savo naują aukštąją mokyklą gavome kurti nualintoje dėl karo šalyje, glaustis laikinoje prieglaudoje Kaune, kuris tam reikalui ne tinkamų rūmų neturėjo. Dar blogiau: neturėjome aukštajai mokyklai nei savo prityrusios profesūros, nei savų, lietuviškų studentų, kurie aukštesniuosius mokyklos mokslus būtų išėję lietuvių kalboje. Lenkams atplėšus nuo mūsų trečią Lietuvos teritorijos dalį, - Vilniaus ir Seinų kraštą, buvome fiziškai ir dvasiškai suspausti..."

Viskas teko pradėti nuo nieko - knygynai, laboratorijos, klinika. Profesoriai mokėsi mokytis, o studentai lietuviškai mokytis... O visdėlo ryžtasi!"

Kokda, iš tiesų, sunki buvo atgaivinto Lietuvos universiteto darbo pradžia, rodo, pavyzdžiui, toks faktas, kad 1923, I.1 d. pradėjusi veikti universiteto biblioteka buvo įsikūrusi vieno kambario kampe ir turėjo 40 knygų. Po penkerių metų Lietuvos universiteto bibliotekos knygų skaičius jau viršijo 70.000 tomų.

1922 m. universiteto vyresniojo mokslo personalo narių buvo 39, jaunesniojo 14. Po penkerių metų metų Lietuvos universitetas vyresniojo mokslo personalo jautūrėjo 134, o jaunesniojo - 91. Idomu pažymėti, kad vidutinis vyresniojo mokslo personalo narių amžius buvo 47 metai, o ordinarių profesorių - 53 metai. Tai, atgaivinto Lietuvos universiteto profesoriai, kurie patys "mokėsi mokytis", jau nebebuvo jauni žmonės.

Pradėjęs darbą su 481 studentu, Lietuvos universitetas 1926 m. rudens semestre jau turėjo per 3064 studentų, kas kiekvienam dešimčiui tuksančių Lietuvos gyventojų sudarė 13,7 klausytojų.

Per pirmuosius penkeris metus Lietuvos vyriausybė paskyrė universitetui 15 milijonų litų, t. y. metams maždaug po tris milijonus litų, arba 300.000 dolerių. Tikrai kukli suma vyriausiajam Lietuvos mokslo ir mokymo židiniui sukurti ir išlaikyti.

Po pirmųjų penkerių metų metų Lietuvos universitetas jau buvo save suradusi tvirtai nusistovėjusi, rimta mokslo, mokymo ir tyrimo įstaiga.

Tokį įspūdį turėjau, kai 1927 m. baigęs Kauno "Aušros" gimnaziją įstojau į Lietuvos universiteto teisių fakulteto pirmą kursą.

Tas įspūdis nepakito ir po to, kai baigęs universitetą turėjau progos gilinti studijas trijuose žymiuose Vakarų mokslo centruose, - Paryžiaus, Londono ir Harvardo universitetuose, ir palyginti juos ir jų dėstytojus su mano universitetu ir kai kuriais mano buvusiais mokytojais teisių fakultete.

Toks pats įspūdis tebėra manęs gyvas ir šiandien, neišdilis ir

nesusilpnėjęs, priešingai, gal dar labiau išryškėjęs ir sustiprėjęs.

Teisių fakultetui vadovavo jo organizatorius, ilgametis fakulteto dekanas, teisės enciklopedijos ir teisės filosofijos istorijos katedros vedėjas, profesorius Petras Leonas.

Vienas žymiausių varpininkų ir ryškiųjų tautinio atgimimo veikėjų, Petras Leonas daug rašė įvairiais, ypač socialekonominiais klausimais Šviesoje, Varpe, Ūki-

Petro Leono vertingos pastabos, paaiškinimai, patarimai ir pamokymai buvo man labai naudingi, kai vėliau Harvardo universiteto teisės mokykloje teko visus metus dirbti tos mokyklos dekanu, vieno žymiausių ir reikšmingiausių Amerikos teisės teoretikų ir mokslininkų, profesorius Roscoe Pound vadovautame teisės filosofijos seminare. Tada dar labiau išmokau gerbti ir vertinti savo buvusį mokytoją Petrą Leoną.

Garbus teisininkas, gilių principų valstybininkas ir visuomenininkas, taurus žmogus, Petras Leonas turėjo gilią įtakos formuojant jaunąją atsikūrusios valstybės teisininkų kartą ir tos kartos teisinę sąmonę.

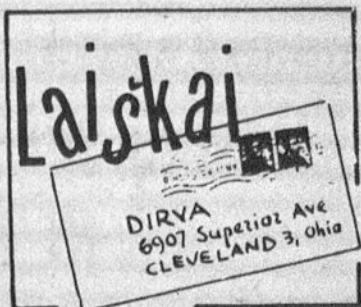
Gyvi ir įdomūs dėstytojai buvo profesoriai Augustinas Janulaitis ir Vaclovas Biržiška, abu aktyviai pasireiškę socialdemokratų rezistenciniame sąjūdyje prieš carinę rusų okupaciją. Nevienam klausytojui juodu sukėlė susidomėjimą Lietuvos teisės ir kultūros istorija, o ypač dar taip nesena lietuvių tautos kova dėl laisvės.

Vaclovas Biržiška, teisininkas iš pasiruošimo, bet istorikas iš palinkimo, pats savo dėstomo administracinio teisės kurso nemėgo. Tačiau, būdamas vienas žymiausių Lietuvos kultūros istorikų, tautinio lietuvių pasipriešinimo prieš rusų okupaciją ir kovos dėl spaudos laisvės tyrinėtojas, savo studentams, būsimiems Lietuvos teisininkams, politikams, visuomenininkams ir rezistentams jis perteikė tai, ko jie niekur kitur nebūtų galėję įgyti ir kas jų brendimui anometo sąlygose galbūt ir buvo vertingiausia.

Labai įdomus ir didelės teisinės kultūros, gabus paskaitininkas buvo profesorius Vladas Stanka, dėstęs baudžiamąją teisę, o Petriui Leonui pasitraukus iš fakulteto, perėmęs teisės filosofijos istorijos kursą.

Profesorius Stanka buvo talentingas teisininkas, gabus mokslininkas, įdomus dėstytojas. Juo džiugintys savo tarpe turėdamas bet kokio Vakarų universiteto teisės fakultetas.

Be abejo, vienas žymiausių

PASKUTINIS IR SAVAIMINGAS PRIPAŽINIMAS.

S. Samuolio laiško "Dirvoj", Nr. 65, 1962, 6.6, "Svarbiausias mūsų vilties šaltinis" paveiktas duodu mieliems JAV skaitytojams Pabaltijo valstybių pripažinimo akto paskutinę pastraipą. Tai yra reikšminga pastaba tame aukščiausio laipsnio oficialiame rašte 1922 m. liepos 25 d. Ji dokumentuoja JAV laikyseną tuometinės Rusijos atžvilgiu ir pažiūrą į Pabaltijo valstybes.

Duodu ją originalu, paimtu iš A. Bilmanio veikalo: Latvian-Russian Relations, Washington, 1944, p. 124:

"The United States has consistently maintained that the disturbed conditions of Russian affairs may not be made the occasion for alienation of Russian territory, and this principle is not deemed to be impinged by the recognition at this time of the Governments of Estonia, Latvia, and Lithuania which have been set up and maintained by an indigenous population."

Gera! būtų, kad 40 m. sukurtų progą mūsų juristai ir diplomatai susidomėtų šiuo casusu ir jį pakomentuotų.

J. Jakštas,
Cleveland

Lietuvos universiteto Teisių fakulteto pedagogų ir mokslininkų buvo profesorius Mykolas Romeris. Jo palikti gausūs moksliniai darbai iš valstybinės teisės ir valstybės teorijos ir šiandien tebėra labai vertingi, svarbūs ir naudingi.

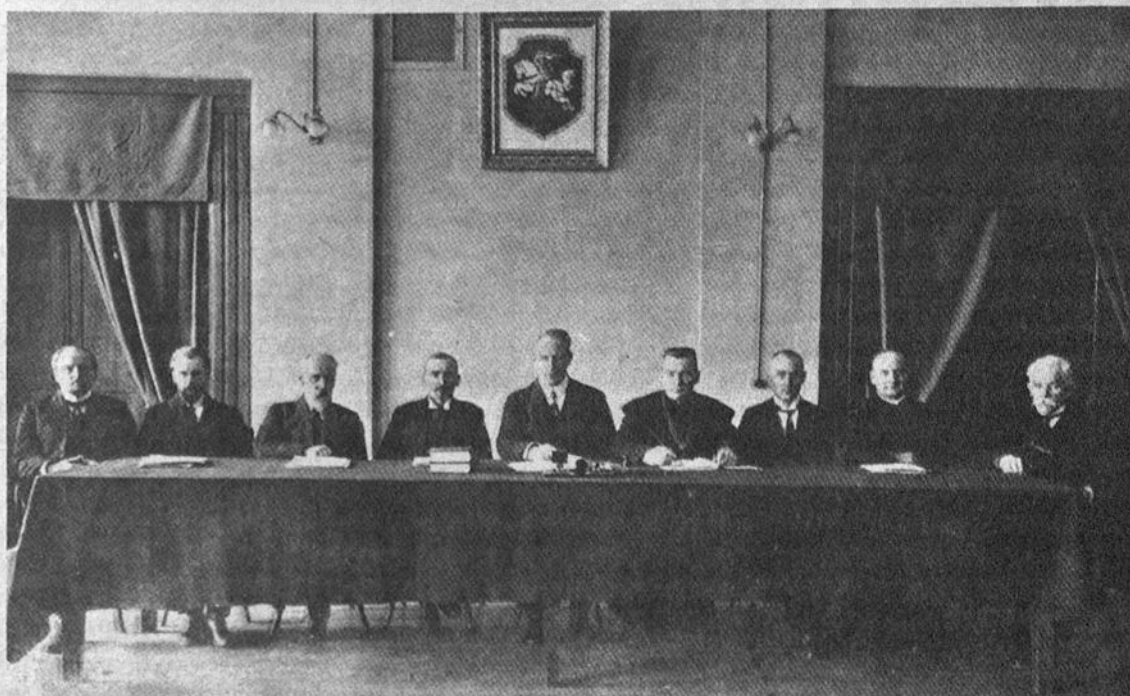
Nei Paryžiaus universitetė teisės fakultete mano laikais specialų konstitucinės teisės kursą dėstęs rimtas teisininkas ir įdomus dėstytojas, profesorius Joseph Barthelemy, vėliau nelaimingai tapęs Vichy vyriausybės teisingumo ministru, nei Londono politinių ir ekonominių mokslų mokykloje valstybės ir visuomenės teoriją dėstęs tikrai puikus paskaitininkas, žymus profesorius ir mokslininkas Harold Laski, man visdėlo nedavė to, ką jutau gavęs iš profesoriaus Mykolo Romerio.

Gilus analitikas, originalus ir modernus valstybės teoretikas, profesorius Mykolas Romeris buvo tarptautinio masto mokslininkas.

Klausydamas Paryžiaus universitete profesorius Gaston Jeze dėstomo specialaus administracinės teisės kurso ir po metų dirbdamas Harvardo universitete profesorius Felix Frankfurterio administracinės teisės seminare, aš nejučiomis lyginau tuodu žymiu juristu su kitu mano mokytoju-profesoriu Tadu Petkevičium.

Profesorius Petkevičiaus nuomonės atskirais teisiniais klausimais, tai ištisos originalios juridinės studijos, disertacijos, pa teiktos ir apgintos tarptautiniame

(Nukelta į 4 psl.)

Universiteto senatas 1922-23 m. Sėdi iš kairės: prof. M. Biržiška, prof. J. Jodelė, prof. V. Čepinskis, prof. J. Šimkus, prof. B. Česnys, prof. P. Avižonis, prof. P. Būčys, prof. P. Leonas.

SVARSTYMAI IR NUOMONĖS

MAŠINŲ BRĖŽINIAI SOCIALINĖMS TEORIJOMS
NE PAVYZDYS

B. K. NAUJOKAS

Pasigirdus pageidavimams, kad svarstymai apie, sakysime, antikomunistinio švietimo reikalą būtų tęsimi, atrodo verta ir teisingai šį tą paryškinti iš to, kas nesenai tuose svarstymuose jau buvo sakta. Būtent, kad rusų bolševikų komunistinio režimo "paragavimas" (ypač tik paragavimas) prieš dvidešimt vienerius metus) negalėjo mūsų padaryti komunizmo ekspertais, kvalifikuotais mokyti amerikiečius, ar net ir mūsų pačių, lietuvių, čia besimokančią jaunąją kartą, kas tai yra komunizmas.

Mes galime paliudyti, kaip rusų (ir šiek tiek mūsų) bolševikai anais metais praktikoje vykdė komunizmo teoriją Lietuvoje. Bandome liudyti ir kaip jie tai daro Lietuvoje dabar. Tai daug svarbiau. Tik galima, kad negalime būti pakankamai autoritetingi liudininkai apie dabartį. Mūsų žinios apie tai, ką bolševikai dabar Lietuvai daro, (ne dėl mūsų, o iš dalies ir dėl mūsų kaltės) yra skyles. Mūsų bandymai apie tai liudyti klausytojams dažnai atrodo greičiau mūsų suinteruotomis nuomonėmis, negu faktų paliudijimais. Patinka mums tai, ar nepatinka, bet kas dailios informacijos, tas dažniausiai nepasitenki-

na ir net nepasitiki pro-pagandiskais kampančiais teigimais.

Ispūdis, kad "B. K. Naujokas dar mato kokį tai skirtumą tarp teorinio-ideologinio ir praktiško komunizmo", teisingas. Nes gi skirtumas tarp idealų, kurių komunizmo teorija sakėsi sieksianti, ir tarp padėties, kuri šen ar ten vadinama tos teorijos įgyvendinimu ar bent laipsnišku artėjimu prie įgyvendinimo, yra labai ryškus. Ir mūsų pačių liudijimų reikšmė gi kaip tik yra to skirtumo patvirtinimas. Neigti tą skirtumą ar jo nematyti galima nebent tuo atveju, jeigu tartumėm, kad komunizmo socialinės teorijos iš viso nėra. Bet gi ji yra. Ji atsirado ir tapo gana plačiai išgarsinta anksčiau, negu bet koki praktiniai komunizmo pavyzdžiai.

O kadangi tokia socialinė teorija yra, tai nepavyks susidoroti su ja tokiu pačiu būdu, kaip inžinieriai susidoroja su ydingais mašinų konstruktorių brėžiniais. Socialinė teorija nėra mašinos brėžinys.

Tikėjimas teorijos tinkamumu susikuria remiantis arba tik teoriniais samprotavimais, arba net ir vien jausmais bei geismais, tai yra noru pasiekti teori-

jos žadamą tikslą.

Brėžinius tikrina žinovai: patikrina apskaičiavimus ir, jei reikia, patikrina technologinius konstruktoriaus spėjimus, bandydami pagal brėžinius pagamintą modelį. Jei modelis neveikia taip, kaip tikėtasi, tai galima objektyviai nustatyti, ar tik modelyje, ar konstruktoriaus teorijoje yra pataisoma ar net ir nepataisoma klaida. Tada aišku, ar brėžiniai ko verti, ar nieko neverti. O su socialinėmis teorijomis nėra tokio dalyko, kaip jų išbandymas kokiame nors izoliuotame visuomenės "modelyje". Čia, jeigu jau kokios pastangos prasideda, tai prasideda ne patikrinamojo bandymo, o tiesiog teorijos įgyvendinimo tikslu.

Socialinė teorija, vos tik išsėina viešumon, vos tik sukelia bent šioje tokioje kurios nors visuomenės dalyje susidomėjimo ar net ir susižavėjimo, jau ima daryti įtakos visuomenei, net ir nebūdama dar niekur įgyvendinta (ne taip, kaip neįgyvendintas mašinos brėžinys).

Pasipriešinimas socialinei teorijai, jeigu atsiranda, tai irgi atsiranda nepalankus, kol kas nors ją patikrins praktikoje. Pasipriešinimas remiasi irgi arba teoriniais samprotavimais (kad tuo būdu nebus galima pasiekti teorijos žadamo tikslo), arba tiesiog iš vienkio ar kitokių sumetimų kylančių nenoru, kad tos teorijos peršamų tikslų iš viso būtų siekiama.

Kova už ir prieš socialinę teoriją prasideda jau tada, kai dar nėra jokios progos panaudoti argumentus iš praktinių jos gyvendinimo pavyzdžių. Jei sutiktumėm, kad kiekviena socialinė teorija, kol ji niekur praktikoje nevykdyta, tikrai "neverta nė sulūžusio gražio", taigi neverta nei dėmesio, tai nebūtų ir kovų dėl socialinių teorijų įgyvendinimo.

Kitas esminis skirtumas tarp socialinių teorijų ir techninių projektų yra tas, kad net ir sukurti praktiniai socialinių teorijų įgyvendinimo pavyzdžiai toli gražu neturi tokios reikšmės teorijos vertinimui nulemti, kokią reikšmę turi techninių projektų išbandymai modeliuose. Nes socialinių teorijų įgyvendinimo atvejais neįmanoma objek-

tyviai nuspręsti, gerai ar blogai "modelis" veikia (vieniems atrodo, kad pasibaisėtina, kitiems — žavingai!). Net ir tarp sutinkančių, kad blogai veikia, neįmanoma pasiekti objektyvaus įsitikinimo, kur yra klaida: tik praktikoje, ar pačioje teorijoje.

Kaip blogieji kapitalizmo veikimo pavyzdžiai neįtikina kapitalizmo šalininkų, kad pats kapitalizmo principas blogas, taip ir blogi komunizmo įgyvendinimo pavyzdžiai dažniausia neįtikina jo šalininkų, kad pati komunizmo idėja, pati jo teorija yra klaidinga ir bloga. Socialinės teorijos klaidingumui (nepriimtinumui) įrodinėti praktikos pavyzdžiai tinka tik kaip papildomieji iliustraciniai argumentai, bet esminė teorijos kritika įmanoma tik teorinėje plėtmėje. O sėkmingai teoriją kritikuoti įmanoma tik ją visų pirma gerai teoriškai išstudijavus. Teorijos klaidas bei jos nepriimtumą gali būti įmanoma įtikinamai įrodyti tik atitinkamais teoriniais argumentais, kuriuos pavyzdžiai iš patirtos praktikos gali tik paremti, kaip pagalbiniai argumentai. Toki teoriniai argumentai sėmiami iš visai kitų šaltinių, negu trumpalaikis ar net ir ilgalaikis kontaktas su kur nors vykdomu praktiniu teorijos įgyvendinimu.

Norint nusikratyti didžią žmonijos dalį ištikusios nelėmos "komunizmo statymo" praktikos, tikrai tikslinga stengtis nutraukti nuo koto tą vėliavą, kuria skatindami Rusijos bolševikai "stato komunizmą" ne tik pas savo, bet ir kitur. Tikslinga siekti, kad pati komunizmo doktrina visų akyse taptų taip demaskuota, taip sukritikuota, kad niekam nei į galvą nebeatėtų mintis, jog "komunizmas gal ir pusė bėdos, tik rusai niekam tikę". Mes, čia apie tai ir neabejojame, kad "į tą vėliavą reikia taikyti". Klausimas tik, kuo o ir kaip taikyti. "Šauliai", šaudantieji tik iš "pugačių", užtaisytų kamščiais, tiesa, sprogstančiais ir sukeliančiais nemaža triukšmo, bet netoli telekiančiais, jokių taikinių dar nenuvertė.

Mūsų liudijimai apie rusų bolševikų "komunizmo statymo" praktiką yra didžiai gąsdinanti argumentai, prieš tą praktiką, tinkami žadinti užuojautai tiems, kurie dėl jos kenčia, tinkami įspėti tuos, kuriems tas "statymas" gali grėsti, tinkami žadinti to "statymo" baimei, pasipiktinimui juo, gal net ir pasiryžimui jį sudrausti. Bet manyti, kad tik tais "patyrimu įgytais ginklais" mes galėtumėm sėk-

PER TRUPĄ LAIKĄ...

(Atkelta iš 3 psl.)

Haagos teisme Lietuvos bylose su Lenkija dėl Kaišiadorių - Lentvario geležinkelio, su Estija - dėl Panevėžio - Saldutiškio geležinkelio, su Danija - dėl mokėjimų už tiltus Šiaulių-Klaipėdos geležinkelio ruože.

Jei Lietuva, nurodo Dr. D. Krivickas, kuris ty bylą paruošime nekartą talkino profesorius Petkevičius, išsėdavo laimėtoja tarptautinėse teisinėse institucijose, ypač Nuolatiniam Tarptautinio Teisingumo Tribunole Haagoje, tai buvo vieno žymiausių Lietuvos juristų - profesorius Tado Petkevičiaus nuopelnas.

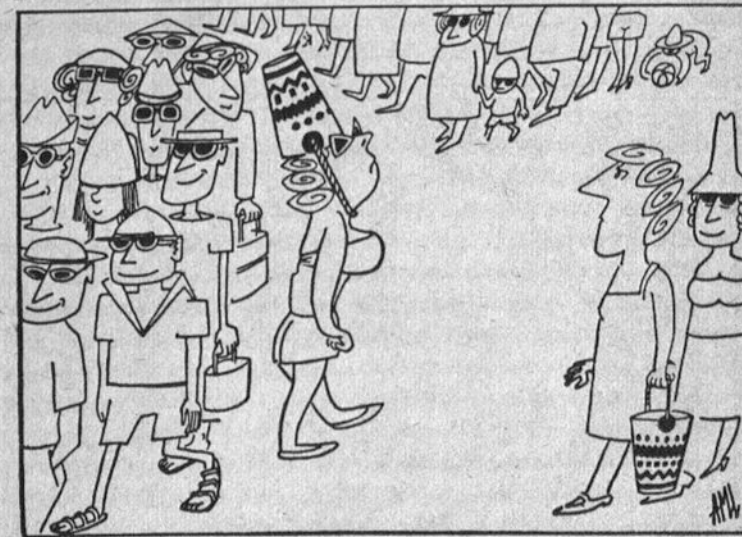
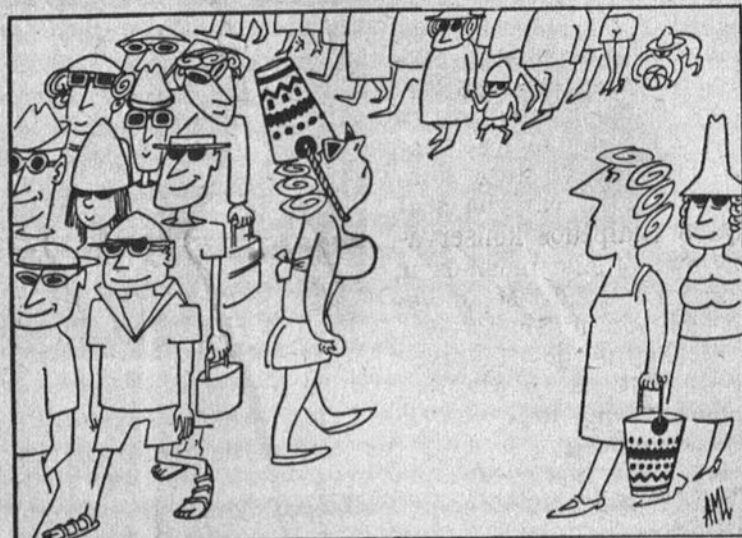
Tokia tat buvo toji, Dr. Pr. Ancevičiaus įmantriai supanikią pakrikštyta "Antano Smetonos tautvadiška mokykla", - Vytauto Didžiojo universiteto teisių fakultetas, kurio baigimo diplomą pasirašė universiteto rektorius socialdemokratas Vincas Čepinskis ir fakulteto dekanas, varpininkas - liberalas Petras Leonas.

Buvo trūkumų, juos mes patys gerai žinome. Tačiau šiandien

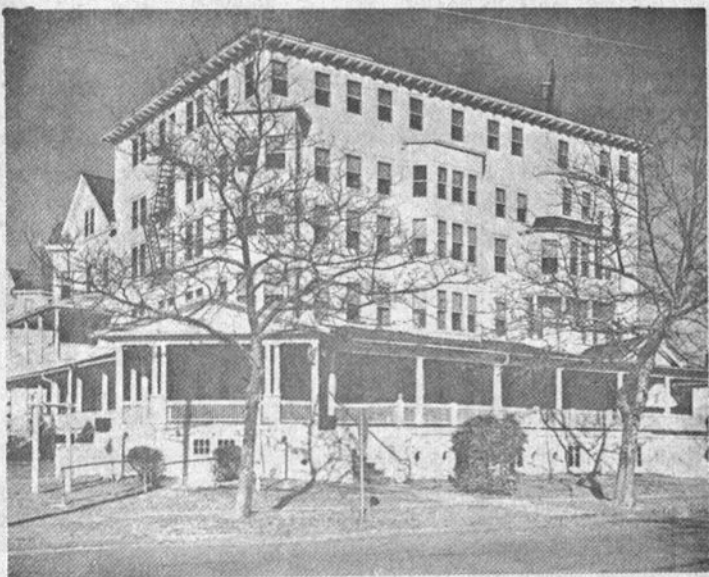
mingai ir "į pačią vėliavą šaudyti", tai yra, kovoti prieš tarptautinį komunizmą, kaip socialinę teoriją ir jos sukeltą sąjūdį, ir netgi siūlytis kitus pamokyti, kaip vesti tą kovą, būtų perdidelis pasitikėjimas savim — viena iš bene pačių didžiųjų nuodėmių.

SEPTYNIŲ SKIRTUMŲ GALVOSŪKIS

Kokie yra septyni skirtumai tarp tų dviejų piešinių? Atsakymą rasite 7 puslapyje.

HOTEL NIDA CORP.

SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J.
PProspect 4-7788

Visi maloniai kviečiami vasaros poilsiui prie Atlanto į viešbutį "Nida" Asbury Parke, N. J. 7-tos ir Park Ave. kampe, telef. PR 4-7788. Švarūs kambariai, rami vieta, pigūs ir skanus maistas.

Viešbučio salė išnuomojama įvairiems pobūviams. Prie viešbučio veikia restoranas ir baras. Patogus susisiektis traukiniu ir autobusais.

Savininkai P. C. Mačiuliai.

Vertė J. P. PALUKAITIS

(29) Taip praėjo dvi minutės, niekam netariant nė žodžio; paskui Janscis ir Grafas susižvelgė ir vos pastebimai linktelėjo.

Janscis pažvelgė Reinoldui tiesiai į akis ir tarė:

— Jei visi tamstos tautiečiai būtų toki, kaip tamsta, pone Reinoldai, aš nepajudinčiau nė piršto jiems pagelbėti. Kas taip abejingai kelia klausimus dėl teisėtumo ar neteisėtumo, visiškai nušaly palikdamas kitų kančias, tas savo tyliu pakantumu tampa toks pat kaltas, kaip ir tie, apie kuriuos tamsta nesenai kalbėjai, kaip apie barbariškus žudikus; tačiau aš žinau, kad nevysi anglai yra toki, kaip tamsta. Ir tiek pat jums tepadėčiau, jei reikals eitų vien tik apie suteikimą galimybės jūsų mokslininkams gaminti karo mašinas. Tačiau pulkininkas Macintoshas buvo ir yra mano draugas, ir man atrodo, kad

būtų nežmoniška palikti seną žmogų mirti svetur, tarp žmonių, kuriems jis nesvarbus, toli nuo šeimos ir tų, kuriuos jis myli. Taigi, kiek mūsų jėgos siekia, mes su Dievo pagalba rūpinsimės, kad senasis žmogus grįžtų į savo tėvynę.

KETVIRTASIS SKYRIUS

Grafas, tarp dantų laikydamas kandiklį, kuriame degė neišvengiama rusiškoji cigaretė, alkūne prispaudė skambučio mygtuką ir tol jį taip laikė, kol iš viešbučio tarnybos kambarėlio išbėgo mažas žmogelis — vienmarškinis, nesiskutęs ir užsimiegojęs.

— Nakties tarnyba turi miegoti dieną, — pareiškė nepatenkintas Grafas. — Reikalų vedėją, drauguži, ir ko greičiausiai.

— Reikalų vedėją? Dabar? Vidury nakties? — vyras žvilgterėjo į laikrodį, kabėjusį ant sienos, ir nukreipė savo žvilgsnį į Grafa, kuris dabar buvo apsilvilkęs pilką kostiumą su pilku apsiaustu, ir tada pareiškė tokiu tonu, kuriame nebuvo slepiamas jūzlumas: — Reikalų vedėjas miega. Ateikite rytą.

Sekančią akimirka nuaidėjo išgąstingas šauksmas, pasigirdo plėšiamos drobės garsas, ir Grafas, sugriebęs dešiniąją ranką už marškinių, laikė per stalą prisitraukęs viešbučio tarnautoją. Vyro veidas buvo tik už dešimties centimetrų nuo tarnybinio liudijimo, kuris staiga, lyg burtais, atsirado Grafo kairiojoje rankoje, prieš mieguistas, paraudusias ir pilnas išgąsčio žmogelio akis. Akimirka buvo tylu, paskui Grafas trenkė žmogeliui taip, kad tas atsimušė į laišų lentyną ir turėjo į ją įsikibti, kad neprar-

stų pusiausvyros.

— Atsiprašau, drauge, prašau tūkstantį kartų atleisti! — tarnautojas perbraukė liežuviu lūpas, kurios staiga buvo išdžiūvusios. — Aš... aš nežinojau...

— Kas gi kitas galėtų tokiu laiku ateiti — dabar, nakties vidury? — tyliai ir klastingai paklausė Grafas.

— Niekas, drauge, žinoma, niekas! Tai tik — na taip, jūs buvote čia vos tik prieš dvidešimtį minučių...

— Ar aš čia turėjau būti?

— Ne, ne, žinoma, ne tamsta. Ne tamsta, aš norėjau pasakyti, tamstos žmonės — jie atėjo čia, kad...

— Žinau, drauguži. Aš juos buvau pasiuntęs.

Grafas mostelėjo tingiai ir nuobodžiaudamas, ir tarnautojas nuskubėjo. Reinoldas atsistojo nuo suolo prie sienos, kur buvo sėdėjęs, ir atėjo per laukiamąjį.

Ispūdingai! — tyliai pasakė jis. — Net aš pats būgau.

— Visa tik praktikos reikalas, — trumpai atkirto Grafas. — Tai naudinga mano reputacijai ir nekenkia, jei toks minkštaprovis pradeda vadinti "draugu". Girdėjai, ką jis pasakojo.

— Taip, tie žmonės nepraranda laiko.

— Jie neturi vaizduotės, bet, iš jų taško žiūrint, yra gana apskrūs, — kalbėjo Grafas. — Ligi ryto bus patikrinta daugumas viešbučių. Žinoma, tai labai menkas šansas, tačiau jie negali ir jo praleisti. O tamsta dabar čia būsi dvigubai saugus, net tris kartus saugesnis, negu pas Janscij.

(Bus daugiau)

GRAŽIAI PAGERBTAS POETAS ST. SANTVARAS

Š. m. birželio mėn. 2 d. vakare Bostono ir apylinkės lietuviai gausiai susirinko Amerikos Lietuvių Piliečių Klubo didžioje auditorijoje paminėti-pagerbti poeto St. Santvaro 60 m. gimimo ir 40 m. kultūrinio darbo sukaštį. Atvyko atstovai įvairių politinių pažiūrų, įvairaus išsilavinimo, rašytojai, teatralai, visuomenės veikėjai, seni ir jauni.

Svečių tarpe matėsi kan. poetas M. Vaitkus, poetas Rimydis, operos solistė Gražina Matulaitytė-Rannit, operos solistas Baltrušaitis su ponia, rašyt. Pr. Naujokaitis.

Akademiją pradėjo St. Santvarui pagerbti komiteto pirmininkas poetas F. Kirša. Jis trumpai pasveikino sukaštuvinką savo, susirinkusiųjų ir Komiteto vardu, palinkėjo jam sveikatos ir tolimosnio kūrybinio darbo. Po to į garbės prezidiumą pakvietė: sukaštuvinką St. Santvarą su ponia, Lietuvos konsulą Bostone p. Shalną su ponia, kan. M. Vaitkų, Rimydį, A. Gustaitį, P. Pilką, Dr. J. Girnį, Pr. Lemberką, Pr. Naujokaitį. Visi rašytojai-poetai ir p. Kalvaitienė — Pabaltijo Moterų Klubu pirmininkė Bostone. Toliau akademijai pakviestas vadovauti Pr. Lembertas.

Buvęs L. Rašytojų Draugijos pirmininkas Pr. Naujokaitis savo kalboje gražiai apžvelgė St. Santvaro gyvenimo ir jo kūrybos nuėitą kelią.

St. Santvaras mokslą pradėjo Seredžiuje, toliau Vilniaus Ryto, Kauno Saulės ir Aušros gimnazijose, karių brandos atestato kursuose. Teatro vaidybą studijavo Klaipėdos konservatorijoje, Milano muzikos ir dainavimo studijose, o vėliau Milano universitete.

1919 m. įstojo į Lietuvos kariuomenę savanoriu, dalyvavo fronte, taip pat dalyvavo Klaipėdos sukilime.

1932-1934 m. Kauno operos solistas — tenoras, nuo 1934 m. operos teatro dramaturgas, 1941 m. paskirtas Kauno V. dramos teatro dramaturgu, 1943 m. jaunimo teatro direktorius. Tremyje atgaivino L. Rašytojų draugiją, kurios pirmininku buvo visą tremties laikotarpį Vokietijoje.

St. Santvaras iš originalų išvertė šiuos operų libretus, Mozarto Don Juana, Figaro vestuves, Smetanos Parduotąją nuotaką, Barodino Iguarį, Wolf-Ferrasi Keturius storžievis, Flotovo Martą, Verdi Otello, Humperdinco Jonuką ir Gretutę, Massenet Menon, D'Alberto Mirusias akis, Puccini Bohemą ir Vakarų mergele, Dzeržinskio Ramųjį Doną, iš naujo išvertė Verdi Traviatą. Paties poeto sukurti libreto operoms Pagirėnai, Eglė žalčių karalienė, Atlantida, baletas Sužadėtinė.

Sukaštuvinkas yra parašęs ir dramos kūrinių:

Saulytė, Minių mylimoji, žvejai, Kaimynai, Pranašas, Pavergtieji, Moterų Santarvė. Žvejai Kauno dramos teatre vaidinti apie 50 kartų, išversti į vokiečių, latvių ir estų kalbas, vaidinti Rygoje ir Taline.

Žymus jubilatas ir poezijoje; Saulėtekio maldos, Pakalnių debesys, Gresmės apie saulę ir sielą, Laivai palaužtom būrėm (išleista tremyje), rinktinė Atidari langai (USA) ir numatomas rinkinys Aukos Taurė. P. Naujokaičio žodžiais "Santvaras savo poezijoje eina savo keliu, jis švelnus, subtilus pasaulio reiškinių grožio ir prasmės stebėtojas, jaučias visur Viešpaties ranką. Tos rankos jutimas ir lūpos, susidėstančios maldai ir saugoja St. Santvarą nuo nevilties ir pesimizmo, kuriame buvo atitrūkęs maištingasis Putinas. Savasis Aš — žmogus, visas aplinkos pasaulis ir nujauciamas aukštesnės galia, nulemiantį reiškinius — ir su-

Dalis buvusių Valstybės Teatros aktorių. Sėdi: I. Vosyliūnas, Gražina Matulaitytė-Rannit, St. Santvaras, T. Babuškinaitė-Vasiliauskienė, komp. J. Kačinskas. Stovi: sol. Baltrušaitis, J. Vasiliauskas, A. Gustaitienė ir St. Liepas.

išleido specialų nr. sukaštuvinkui pagerbti. Jis prišijstas su redaktorių ir leidėjų parašais.

Lietuvių rašytojai ir poetai dalyvavę S. Santvaro pagerbime Bostone. Sėdi iš kairės: Ant. Rimydis, Faustas Kirša, Mykolas Vaitkus, St. Santvaras, Pr. Lembertas. Stovi: Pr. Naujokaitis, Petras Pilka, M. Girnius, inž. Galinis ir A. Gustaitis.

chitektų — Okunis, įteikė jo paties pieštą paveikslą Kauno teatro scena, Korp! Neo-Lithuania — dr. Čepas, jūrų skautų — p. Jančiauskas, įteiktas odinis albumas, sporto klubas — p. Jurgėla, Baltijos skaučių tuntas — p. Katauskaitė, Vilniečių Sąjungos — p. Viščinis, įteikė albumą Vilnius, Bostono mišraus choro vardu — p. Katauskaitė ir p. Bruzys, įteikė marmorinę rašalinę su plunksnakočiu, subatvakarių vardu — p. Cibas, įteikė prof. Končiaus žemaičių šnekos 2 tomai, BALFO Bostono skyrius — p. Andriulionis, įteikė parkerį, "Keleivio" — p. Sonda, įteikė Michelsono Lietuvių Išeivija Amerikoje, p. Gustaitis savo ir ponios vardu dail. Bagdono skulptūrą.

Raštu sveikino: ministris Lozoraitis su ponia, Lietuvos Pasiuntinys Washingtono p. Kajeckas, dr. Bačkys su ponia, gener. konsulas J. Budrys, gener. konsulas Daužvardis, VLIKo pirmininkas dr. A. Trimakas, Bendruomenės Tarybos Pre-

ir estų teatro "New Yorke" vardu. Be to gauta sveikinimų ir 25 lietuvių rašytojų, 15 muzikų, aktorių ir solistų, 25 žurnalistų ir visuomenininkų, kurių tarpe pažymėtina Jonas Kuprinas LRD skyriaus Capri saloje pirmininkas, dail. Jonynas, All. Rannit prisuntė M. Dabučinskio Balerophon, kun.Vembrė — dr. J. Prunskio Vyrai klystkelius, operos solistas Baltrušaitis rūpintojėlį — medžio drožinys, p. Lembertas — Meno istoriją, rašyt. Al. Baronas savo premijuotą romaną Lieptai ir bedugnės.

Sukaštuvinkas dėkojo komiteto pirm. F. Kiršai ir nariams už šio pagerbimo suurošimą, p. Naujokaičiui už paskaitą, šeiminkams už paruoštas vaišes ir visoms ir visiems už gausų atsilankymą ir pareikštus sveikinimus ir linkėjimus. St. Santvaras į savo kalbą sudėjo visą poeto ir rašytojo žodinio meną. Kalba buvo gili, jausminga ir jam baigus kalbėti buvo sukelta didelės ovacijos.

Meninėje minėjimo dalyje Bostono Dramos kolektyvo nariai p. Ambrazijienė ir p. Fel. Kontautas gražiai padėklamavo St. Santvaro 8 eilėraščius, solistai D. Mongirdaitė ir Liepas padainavo solo, o vėliau duetą, akompanuojant muz. J. Gaideliui. Padainavo ištraukas iš "Kantata apie Lietuvą", kurią parašė St. Santvaras, muz. J. Gaidelio.

Po meninės dalies įvyko bendros vaišės prie gražiai p. Minkaus nemokamai gėlėmis papuoštų stalų. Šias vaišes paruošė p. Kalvaitienės vad. p.p. Vasiliauskienė, Selovončikienė, Katauskienė, Ambutavičienė, Mockienė, Vakaužienė, Stankaitytė ir kt.

St. Santvaro pagerbimui rengti komitetas su sukaštuvinku. Sėdi iš kairės: A. Santvarienė, S. Santvaras, Kavaliauskienė. Stovi: P. Lembertas, J. Kapočius, A. Matjoška, inž. Cibas ir F. Kirša. B. Kerbelienės nuotrauka

daro tris kampus, tarp kurių išsidėsto visa St. Santvaro lyrika".

Rinkinyje Aukos Taurė matysime St. Santvaro pasikalbėjimą su Viešpačiu. Čia dažnai jo poetinis žodis įgauna psalminio stiprumo ir nuotikos, kalbėjo prelegentas. Paskaita buvo kruopščiai paruošta ir įdomi.

Po rašyt. Naujokaičio kalbos poetas Pr. Lembertas sukaštuvinkui įteikė gražų dail. Vizgirdos pieštą su visų akademijoje dalyvusių parašais adresu. Taip pat adresą ir iš baltų gėlių nupintą skaičių "60" įteikė Bostono dramos sambūrio kolektyvas. Paštu prisuntė Los Angeles lietuvių kultūros klubas, Lietuvių Dienos

Toliau žodžiu sveikino konsulas Shalna, kan. M. Vaitkus, lituanistinės mokyklos vaikučiai, Kauno baleto ir operos solistų vardu T. Babuškinaitė, Gr. Matulaitytė ir J. Vasiliauskas. Jie įteikė dail. Andriušio pieštą paveikslą. Kultūros klubo — p. Barūnienė, įteikė albumą Britų muziejus su kultūros klubo parašais, L. B. Bostono apygarda — J. Vaičaitis, Bostono Pabaltijo Moterų Klubas — p. Kalvaitienė, įteikė tautiniais motyvais išdrožintą lėkštę, Bostono inžinierių vardu — inž. Eikinas, Tautinės Sąjungos Bostono skyrius — p. Čepienė ir p. Matjoška, įteikė dail. Andriušio paveikslą, teisininkų — p. Kavaliauskas, Amerikos Lietuvių Piliečių Klubas — p. Ketvirtis, Enciklopedijos — dr. J. Girnius, "Vyties", buv. red. dr. Leimonas, ar-

zidiumo pirmininkas St. Barzdūkas, Lietuvos Laisvės Komiteto pirm. p. V. Sidzikauskas, Los Angeles dailiųjų menų klubo pirm. p. E. Tumienė, Lietuvos Nepriklausomybės Fondas, leidykla "Ramovė", savanoriai kūrėjai Bostono skyrius, Bostono jūrų skautų globėjų direkcija, Lietuvos Vėterų Sąjungos "Ramovė" Bostono skyrius, Bendruomenės Tarybos suvažiavimas Clevelande, Margutis, Draugo kultūr. priedo redaktoriai, Dirvos vyr. red. J. Čiuberkis, Darbininko vyr. red. p. S. Sužiedelis, Aidų red. p. A. Vaičiulaitis, Enciklopedijos red. p. Čepėnas ir prof. Puzinas, gauta dvi sveikinimo telegramos iš Lietuvos nuo p. Santvarienės motinos ir tetos, Al. Rannit — estų rašytojų sąjungos, estų pasaulinės literatūros, estų PEN klubo

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

MOKAME
4 1/4%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

HEARING AIDS

VISKAS
AUSYJE

\$99.50

Skambinkite MA 1-0440
arba rašykite

ACOUSTICON OF
CLEVELAND
845 Prospect Ave.

KAI POILSIO MUMS REIKIA...

Maloni sekmadienio popietė. Vaikštome balto smėlio juosta Michigano didingo ežero pakrantėmis ir gėrėmės UNION PIER vasarvietės vaizdais. Štai jau ir pirmieji vasarotojai nardo baltų bangų putose. Kiti kaitinasi smėlyje. Malonu pabuvoti ten, kur baigiasi miesto triukšmas, dūmai ir dulkės ir kur prasideda Kūrėjo harmonija, nešanti malonų poilsį, ramybę, džiaugsmą ir atgailą.

Siauru takeliu, pro šimtamečius medžius keliame į viršų, retkarčiais staptelėdami laiptelių pakopose, norėdami dar pasiklausti, kaip didingai ošia miškinas ir kaip gaivinančiai veikia aplinka ir bangų dūžių aidas.

Štai ir mūsų jau gerai pažįstama dar iš praėjusių metų "VENTA". Kokia ji atrodo dabar jauna. Tarytum pasikeitusi, atsinaujinusi. Mums nusilenkia, lyg pagarbiai svečius sveikindami, kiemo pažibos-didieji medžiai,

JURGIS JANUŠAITIS

mosuodami katik žalumu pasi-puošusiom šakom. Štai ir takų vejose, lyg lieknos damos linktelėjai, Darželiuose galvas panėrę bijūnai, žalios rūtos, na ir gražiųjų gėlių rinkinys tarytum skelbia čia atvykusiam džiaugsmą ir skatina vėl atsigaivinti išposunkaus žiemos slogučio, iš po sunkios gyvenimo naštos.

Randame ir "Ventos" mielus šeimininkus, A. ir P. Odinus su svečiais besišnekučiuojančius.

- Tai ką, darbai jau baigti, ar poilsiauti jau bandote? - sveikindamiesi imame tardyti ponus "Ventos" vasarvietės šeimininkus.

- Malonu, kad užklydote ir jūs, štai čia mūsų svečiai. Dar nevasarojame, bet jau pasirinkome gūžteles mielajai vasarai praleisti. Šiaip jau viską paruošėme, sutvarkėme, kad mūsų mieli

vasarotojai galėtų tikrai čia praleisti savas poilsio dienas maloniai ir kad tos dienos būtų jiems mielos - tyliu, bet malonių balsu dėsto geros širdies žemaitis P. Odinas.

Iš "ofico" štai ateina ponų Odinų didieji ramščiai tai jų dukrelė ir žentas Morkūnai, su didžiule knyga rankose.

- Ar tai svečių knyga, kurion turime pasirašyti - bandau juokauti.

- Ne, tai registruojame būsimus gyventojus. Jų, ačiū, jau turime daug užsiregistravusių, o dabar štai ta jaunoji porėlė pasirinko patį kampinį, tai norime sutvarkyti registraciją - paaiškino Morkūninė.

Palikę svečius ir šeimininkus, mes aplandome žalumynuose paslėgtus namelius, sujungtus lyg bendram šokiui. Puikiai atrodo butukai. Modernūs visi įrengimai, dušai, šiltas ir šaltas vanduo, virtuvėlės, minkšti baldai, šviesūs kambariai.

Tikrai vasarotojas čia ras di-

delių patogumų. Gaminkis sau maistą, kokį tik nori. Gyveni kaip nori. Pasukame į aikštes. Čia štai šokiams, atrodo, puiki vieta, tenisui taip pat. O vaikų malonumui visokių išdaigų teikią įrengimai.

Grįžtame vejomis apaugusiais takais į didįjį kiemą ir žiūrime kaip Union Pier "trys didieji": "Rambynas" savininkas Kinderis, "Gintaro" - Karaitis ir "Ventos" Odinas kelia putojančio alučio stiklus už laimingą ir gražią ateitį.

Malonu, kad taip gražiai sugyvena tos pat verslo šakos žmonės. Mes pasveikinę jų gražią draugystę žvalgome toliau, o jie aptaria vasaros galimumus.

Kada baigėme savo kelionę po "Ventą" ir jau rengėmės pakelti sparnus namų link, matėme, kaip prasideda gyvenimas, nešas mums mielą poilsį ir sveikatą.

Medžių šakose žaidė voveraitės, kieme klegėjo besivaišindami svečiai, kvepėjo gėlės ir jų puošnūs žiedai tarytum mums mojo, sakydami, - greit, greit pasimatysime. "Ventoje" gyvenimas prasidėjo. Gyvenimas čia eis kelioliką savaitių. Ir čia kiekvienas sustojęs mielam poilsui ras sau daug ko malonaus, mielo ir brangaus.

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

ATOSTOGAUKITE IR PAILSĖKITE RAMIOJE IR JAUKIOJE VASARVIETĖJE

"VENTA", Union Pier, Mich.

Čia rasite gaivinančias Michigan ežero bangas, puikų smėlį, jaukią namų nuotaiką ir visus patogumus. Lengvai pasiekama ne tik automobiliu, bet ir South Shore linijos traukiniais, sujungtais su autobusų linija. Traukiniai išeina beveik kiekvieną valandą.

Nuo uodų būsite apsaugoti. Union Pier administracija uodus naikina.

Užsisakykite vietas iš anksto telefonu arba atsilankydami asmeniškai: Pranas Odinas, 6632 So. Mozart Street, Chicago 29, Ill. Tel. REpublic 7-9723 po 3 val. po pietų ir Union Pier long distance tel. LAKESIDE 8510 galite šaukti bet kuriuo laiku.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE PARAMA

MIDWEST

MAISTO ir LIKERIŲ
KRAUTUVĖ

2515 West 69 St.

Marquette Parke

Telef. RE 7-1731

SAV. J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia gėrimus pirkite tikrai pigiai!

TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1. ASBACH URALT 5th 4.95
 2. BISQUIT 3 star Cognac 5th 4.98
 3. CHIANTI Imported Wine Quo. . 0.98
 4. MARTINI or
MANHATTAN KVORTA ... 5th 2.98
 5. GERMAN BRANDY
10 metų senumo 5th 4.39
 6. DUJARDIN GERMAN
BRANDY 5th 5.29
 7. LONDON DRY GIN
80 proof KVORTA 5th 3.59
 8. KRON-BRANNVIN
AQUAVIT 5th 3.98
 9. IMPORT. PRANC. LIKERIAI 5th 2.98
 10. BORDEAUX pranc. vynai .. 5th 0.98
- Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kainomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

UŽSAKYKITE GELES TELEGRAFU
Gėlės visoms progoms — vedyboms, laidotuviams ir t.t.

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

VISAD JŪSŲ PATARNAVIMUI

Atdara: nuo 9 ryto iki 7 val. vak. Sekmad. nuo 10:30 - 1:30
Telef. namų 431-6558 6901 Superior Ave.
Krautuvės — 431-6339 Cleveland 3, Ohio

• Kun. Mykolas Tamošiūnas, salezietis, gyvenęs Medelline, Columbijoje, gyvai jau eilę metų besireiškias to krašto lietuvių gyvenime, Juozo Stempužio lydimas, birželio 6 d. atsilankė Dirvos redakcijoje.

Kun. M. Tamošiūnas, kad ir trumpame pasikalbėjime, sugebėjo suteikti vaizdą apie lietuvių gyvenimą Columbijoje, apie to krašto politinę padėtį, apie sąlygas ten lietuviams kurtis, organizuotis ir — išlikti lietuviais.

Darbas, kurį kun. M. Tamošiūnas atlieka lietuvybei Columbijoje kelti (ne išlaikyti, kaip mes čia esame įpratę dejuoti) yra vertas didesnio mūsų visų dėmesio.

Dėmesio verta ir kun. M. Tamošiūno sugestija — dažniau siųsti Columbijon JAV lietuvių kultūrininkų ir menininkų delegacijas ne tik ryšiams tarp abiejų kraštų lietuvių stiprinti, bet tuo pačiu prisidėti prie lietuvių kultūrinių laimėjimų iškėlimo Columbijoje, kur tam sąlygos yra be galo palankios ir pačių aukštųjų columbiečių sluoksnių remiamos.

Praeitais metais Columbijoje suruošta Ald. Stempužienės ir St. Baro koncertinė viešnage paliko ten gilų įspūdį ir panašių koncertų laukiama dažniau.

Atrodo, kad ir kun. M. Tamošiūno viešnage JAV kažką ta linkme mezga.

Pradėk vasarą su J.
Gliaudos knyga
IKARO SONATA.
Pas visus knygų
pardavėjus

LIETUVIŠKA VASARVIETĖ BANGA

CAPE COD'E, MASS.

GREAT MARSH RD.,
CENTERVILLE, MASS.

- 1,5 m. nuo šiltojo Craigville Beach vandens.
- Patogūs kambariai ir atskiri namukai.
- Skanūs lietuviški valgiai.
- Grynas pušų oras ir rami vietovė poilsui.
- Svečiams be nuosavų automobilių — transportacija į ir iš paplūdimio.
- Šalia "Bangos" randasi ežeras su viesu paplūdimiu. Žuvalimo mėgėjams yra laivelis.

Norintieji puikiai praleisti atostogas prašomi su užsakymais kreiptis šiuo adresu:

A. Pakštienė,
15 Wendover St.,
Boston 25, Mass.
Tel. AV 2-8046,
o po birželio 23 d. į "Bangą"
Box 188, Centerville,
Cape Cod, Mass.
Tel. SP 5-4633.

EAGLE STAMPS VISADA PADIDINA SANTAUPAS

the MAY cos (4) BASEMENT stores

DOWNTOWN - HEIGHTS - PARMATOWN - SOUTH GATE

SENSACINGAS IŠPARDAVIMAS

TROPIKINIŲ KOSTIUMŲ

- PUIKUS PASIŪVIMAS
- ILGAI IŠLAIKO KLOSTĘ
- NAUJAUSIOS SEZONO MEDŽIAGOS

19.99

Populiarūs vienos eilės trijų sagų modeliai

Šie modeliai:

- Populiarių languotų audinių
- Pageidaujami dryžuoti
- Švelniai lygių
- Solidnių spalvų
- Kiti žymūs audiniai

Šios medžiagos:

- Dirbtinio šilko Dacrono
- Dirbtinio šilko — Acetate
- Dacrono ir medvilnės
- Ir eilė kitų

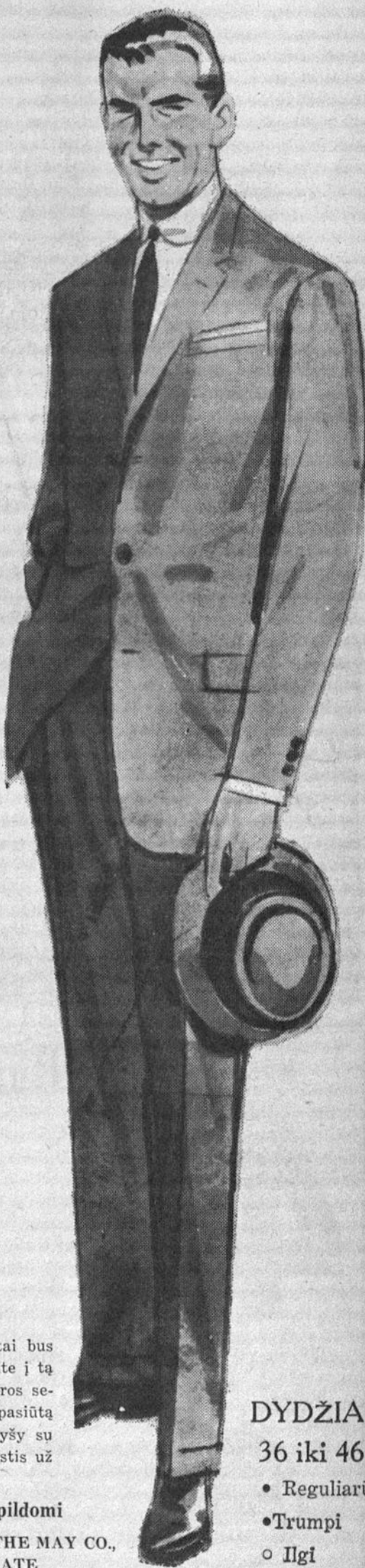
Šios spalvos:

- Mėlyni
- Juodi
- Alyviniai
- Pilkai
- Rudi
- Eilė kitų

LAIMINGA May's... LAIMINGAS jūs!!! Taip, tai bus jūsų laimingoji diena, jei vienas iš pirmųjų pateksite į tą nepaprastą išpardavimo eilę pačioje pradžioje vasaros sezono. Tik JŪS galite sau įsigyti naują, puikiai pasiūtą kostiumą už šią neįtikėtinai žemą, žemą kainą! Ryšy su žemomis kainomis, bus imamas labai menkas mokestis už pataisymus.

Gaila, paštu ir telefonu užsakymai nepildomi

BASEMENT MEN'S CLOTHING DEPARTMENT, THE MAY CO.,
ALL 4 STORES, INCLUDING SOUTHGATE

DYDŽIAI

36 iki 46

- Reguliarūs
- Trumpi
- Ilgi

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **Joana Sukarevičiūtė-Melsbakiėnė** birželio 10 d. baigė Miami universitetą Oxforde, Ohio ir gavo bakalaurų laipsnį ir mokytojos diplomą su teisėmis dėstyti anglų kalbą ir literatūrą, istoriją ir politinę santvarką. J. Melsbakiėnė studijuodama universitete visus ketverius studijų metus buvo dekanų garbės sąrašuose.

• **Plieno Vyrija** birželio 10 d. atšventė savo 31 metų gyvavimo sukaktį.

Vyrija buvo įsteigta 1931 m. Vytauto Didžiojo Universitete ir ją sudarė technikos fakultete studijuoją būsimieji inžinieriai. Šiandien plieniečiai, prieš kelis metus atgaivinę savo veiklą tremtyje, jau turi ir gražaus prieauglio. Šventėje į Plieno vyrus buvo pakeltas Algis Grigaliūnas, studijuojąs Pittsburgho Universitete.

Plieno Vyrijai šiuo metu vadovauja inž. J. P. Nasvytis.

Korp. Neo Lithuania literatūros vakare, kuris praėjo sudideliu pasisekimu praeitą šeštadienį Clevelande šv. Jurgio parapijos salėje, D. Mackevičiūtė deklamuoja ištrauką iš B. Pūkelevičiūtės romano "Aštuoni lapai".

Korp! Neo-Lithuania literatūros vakaras

Džiūgaujame, sekdami mūsų atžalyno žygiavimą po lietuviškojo meno plotus. Tokį girtiną ir kantrų susirūpinimą parodė Neo-Lithuania korporantai birželio 9 d. šv. Jurgio parapijos salėje.

Kas buvo duota programoje? Įvairios sritys parodytos dariniame sąskambyje. Margsta tautiniai šokiai, deklamacijos ir mergaičių dainavimas Sadutėje švelniu, tylu unisonu.

Pirmiausia, dėmesys priklaus

Po šventės iškilių, kurių metu Vyriją raštu sveikino jos globėjai prof. St. Kolupaila, prof. Šimoliūnas prof. gen. St. Dirmantas, o žodžiu Fraternitas Lituanica (gydytojų medicų korp.) atstovas Dr. H. Brazaitis ir Korp! Neo-Lithuania vardu Alg. Modestavičius, praeities prisiminimais kupinoje nuotaidkoje plieniečiai ir svečiai tradiciniame alutyje praleido kelias malonias valandas.

so svečiams detroitiečiams - gerai išlavintai šokėjai D. Miškinytei ir jos partneriui A. Sukauskui. D. Miškinytė, pradžiai atlikus moderninį šokį, toliau pasirodė lietuviškuoju - Subatėlės belaukiant, o abudu - lietuviškų šokių pynė. Teko gėrėtis jų grakščiais šokiais, gerai suplanuotomis bei skoningomis figūromis, jautriai keičiamais ritmais ir priemuzikos besiderinančiais nusiteikimais.

Tautiniuose šokiuose, kuriems vadovavo ir paruošė D. Bružaitė, pasirodė - Lenciūgelyje: B. Augustinavičiūtė, D. Bružaitė, R. Mackevičiūtė, Ž. Ramanauskaitė.

Grupė šokėjų, išpildžiusių "Sadutę" neolithuanų literatūros vakare Clevelande.

V. Plodžinsko nuotrauka

Grupė šokėjų, išpildžiusių "Sadutę" neolithuanų literatūros vakare Clevelande.

ir A. Modestavičius. Sadutę šoko viso 12 mergaičių, jaunosios vaidmeny R. Mackevičiūtė. Baiginiame šokyje pasirodė viso 6 poros.

Su retomis išimtimis šokiuose pasirodė tik tam literatūros

vakarui pasiruošę studentai parodė daug: šokta sklandžiai, be klaidų, suderintomis formomis bei judėjais. Vietomis gal buvo galima išvengti per didelio susikaupimo veiduose.

Deklamacijose matėsi didelio įsijautimo, nuotaikos ir toje srityje gabumų. Literatūrinėje mūsų rašytojų ištraukų pynėje simpatyngai, nepretenzingai buvo perteikta ištrauka iš V. Krėvės Šarūno: dalyvaujant K. Butrimaičiui, A. Gasparaičiui, A. Matulioniui, R. Sakalui ir R. Varekoniui; ištraukoje iš P. Vaičiūno Tuščių Pastangų: D. Mackevičiūtė.

Mokinių darbų paroda su diagramomis skoningai ir neperdėtai suteikė tėvams ir svečiams tų mokyklų darbo ir daromos pažangos pilnutinį vaizdą.

Šventės programos paruošimui įdėta daug darbo, tik gal nebuvo išvengta apsiskaiciavimo laiko atžvilgiu. Mokiniai jau buvo pasirodę per išleistuves ir po kelių dienų vėl išeiti su ilga programa kai ką jau veikė varginančiai. Nežiūrint to, J. Kazėno vadovybėje dainos praskambėjo sklandžiai, deklamacijos be priekaištų, šokiai ir šienapiūtė itin simpatyngai. Šokių mokytojų I. Stasaitės ir Audronės Gelažytės prieauglyje auga naujos jėgos prisnūdusiai "Grandinėlei".

Po programos buvo įteiktos dovanėlės geriausiai mokslo metuose pasisėmę jusiems mokiniams.

Praeitais mokslo metais mokykloms vadovavo: šv. Kazimiero — E. Vadopalienė ir M. Kižienė; vysk. Valančiaus — Pr. Karalius.

su Maironio Jaunos Dienos.

Vakaro pranešėja - B. Augustinavičiūtė.

Gausiai salę užpildę žiūrovai buvo maloniai nustebinti mūsų jaunimo pastangomis ir meno vadovo P. Maželio kantraus darbo vaisiais. Taip simpatyngai perteikto literatūrinio montažo daugelis svečiūtkrai nesitikėjo. Vakaras paliko visiems svečiams gilų įspūdį, o rengėjams, tikėdumės, be moralinės satisfakcijos ir kiek lėšų rengiamon vasaros stovyklon gausiame būryje atsilankyti.

Gėlėmis ir dovanėlėmis buvo atsidėkota D. Miškinytei ir P. Maželiui.

Vakaro pradžioje adv. J. Smetonos rūpesčiu buvo parodytas įtikinamai dokumentuotas filmas Communist Encirclement, gautas iš Ohio Bell telefonų bendrovės, ta proga svečių tarpe surenkant apie 300 parašų laiškams, siunčiamiems senatoriams.

Jaunimui šokant prie neo-lithuanų orkestro muzikos, tėvams ir svečiams vaišinantis, vakaras praėjo daugeliui reiškiant viltį, kad neo-lithuanai taip gražiai pasirodė, ras dar progų parodyti visuomenei šavo veiklos prasmingumą.

• **Mirė Adolfas Šembergasas**, sulaukęs gražaus 82 metų amžiaus. Palaidotas birželio 12 d. Kalvarijos kapuose. Paliko sergančią našlę Veroniką Šembergiene, dukrą Eleną Garkienę ir žentą Garką su anūkais.

• **Šv. Kazimiero ir vysk. Valančiaus Lituanistinių mokyklų šventė** — gegužinė, įvykusi birželio 10 d. Neurų ūkyje, praėjo abiejų Clevelando lietuviškųjų židinių didelio organizacinio ir auklėjimo pažangos ženkle.

Mokinių darbų paroda su diagramomis skoningai ir neperdėtai suteikė tėvams ir svečiams tų mokyklų darbo ir daromos pažangos pilnutinį vaizdą.

Šventės programos paruošimui įdėta daug darbo, tik gal nebuvo išvengta apsiskaiciavimo laiko atžvilgiu. Mokiniai jau buvo pasirodę per išleistuves ir po kelių dienų vėl išeiti su ilga programa kai ką jau veikė varginančiai. Nežiūrint to, J. Kazėno vadovybėje dainos praskambėjo sklandžiai, deklamacijos be priekaištų, šokiai ir šienapiūtė itin simpatyngai. Šokių mokytojų I. Stasaitės ir Audronės Gelažytės prieauglyje auga naujos jėgos prisnūdusiai "Grandinėlei".

Po programos buvo įteiktos dovanėlės geriausiai mokslo metuose pasisėmę jusiems mokiniams.

Praeitais mokslo metais mokykloms vadovavo: šv. Kazimiero — E. Vadopalienė ir M. Kižienė; vysk. Valančiaus — Pr. Karalius.

Tėvų komitetų pirmininkai — Dr. Vl. Ramanauskas ir Pr. Petraitis.

Šventėje dalyvavo gausus būrys tėvų ir svečių.

• **Centrinės Bibliotekos Meno galerijoje** atidaroma Egipto meno paroda (325 Superior). Paroda veiks iki rugpjūčio 22 d. Parodą galima lankyti: pirmadieniais nuo 12 iki 9 val. vak., antradieniais iki penktadienio nuo 12 iki 5 val. p. p.

Parodoje išstatyti senovės Egipto meno darbai.

• **Pirmoji šimtinė "Lithuanian Village"** akcininkų jau susidarė. Neatsilikime nei vienas, kol akcijų dar yra parduodamų. Junkimės į bendrą darbą.

• **Vasaros pobūvis.** A. L. Tautinės Sąjungos 12-tas skyrius rengia Joninių-Petrinių (ir kt.) pobūvį sekmadienį, liepos 1, visiems žinomoje pp. Nasvyčių rezidencijoje ir sode, 10823 Magnolia Drive. Valdyba prašo skyriaus narius ir artimus vienminčius dalyvauti.

Mūrinis 2 šeimų namas po 6 kambarius bute

Visai arti prie Euclid g.; 2 gaso pečiai, automatiniai vandens tankai; 2 garažai. Prašo 19,500 dol.

J. Širvaitis
Wm. T. Byrne Real Estate
1535 Hayden Ave.
Tel.: įstaigoje — MU 1-6100
Namuose — KE 1-4080

Pelningas turtas

2 dviejų šeimų namai ant vieno sklypo. Vienas 12-os kambarių, kitas — 10. Abu labai gerame stovyje. 2 automobiliams garažai. A — 1 stovis. Investuojate 20% prašomos kainos.

Prie pat šv. Jurgio parapijos.

Bower Realty
UL 1-4064
(68, 69, 70)

KAS DIRVOS NESKAITO — DAUG NUSTOJA!

SEPTYNI SKIRTUMAI

(Galvosūkiu 4 psl.sprendimas)

1. Skrybeliuotos vasarotojos (viduryje) matoma kairioji šlaunis. 2. Jos nugaroje dingęs maldymosi kostiumo mazgas. 3. Jos skrybelėje vienu tašku mažiau. 4. Trečiojo vasarotojo iš kairės antrojo eilėje akiniai turi rėmus. 5. Antrojo vasarotojo pirmojo eilėje marškiniai yra trumpesni. 6. Vasarotojos (dešinėje) matoma dešinioji ranka. 7. Antrosios vasarotojos antrojo eilėje iš kairės, dingo akiniai.

Šv. Jurgio lietuvių parapijos Clevelande mokyklos mokytoja sesuo Valerija duoda paskutinius patarimus savo mokinėms jaunimo šventėje, kuri įvyko praeitą sekmadienį Neurų ūkyje.

V. Plodžinsko nuotrauka

L.V.S. "RAMOVĖ" CLEVELANDO SKYRIUS RUOŠIA

GEGUŽINĖ

ŽURNALUI "K A R I U I" PAREMTI

š. m. birželio mėn. 17 d., 2 val. p. p., Neurų ūkyje.

Maloniai visus kviečiame dalyvauti. Programoje: Sportinio šaudymas, jaunimui komiški žaidimai.

Gausi loterija, veiks bufetas, bus muzika.

Skyriaus Valdyba

VILLA RŪTA

Prie Pymatuning ežero vasaravimo sezoną pradeda birželio 23 d.

1. Šį sezoną svečiai kviečiami apsistoti nuomojant visam sezonui, mėnesiais, ar savaitėmis tik kambarius be maisto.

2. Kas norėtų su butu ir maistu prašoma rezervuoti sau vietą ir pranešti iki birželio 23 d. kasdien, išskyrus sekmadienius, pas p. G. Natkevičienę, tel. EV 2-4114, arba laišku V. Nagius, Andover Post Office, Villa Rūta, Ohio.

3. Laukiami svečiai ir savaitgaliais.

4. Villa Rūta randasi prie Andoverio, Ohio pusėje į šiaurę nuo tilto. Iš Andoverio važiuoti 85 keliu iki Pymatuning Lake Rd., pasukti į kairę ir už 1/2 mylios Villa Rūta.

V. Nagevičienė

Dailininkai V. Raulinaitis ir kun. P. Dzegoraitis "iš pavydo" savo paveiksais uždengė A. Vaikšnoro premijuotą kūrinių "Miško fantazija", o pačiam dailininkui liepė pasislėpti už paveikslą. Šiuos darbus jie padovanojo Tėvynės Garsų radijui, kurie laimėjimų būdu bus paskirstyti rėmėjams liepos 28 d. Clevelande įvykstančiame Tėvynės Garsų radijo balijue.

V. Plodžinsko nuotrauka

KAS IR KUR?

• Lietuvos Pasiuntinys Washingtono personalas su poniomis birželio 2 d. dalyvavo Pabaltiečių Komiteto surengtame koncerte Washingtono. Šiame koncerte iš lietuvių menininkų dainavo solistas J. Vaznelis, iš Chicago.

• Pabaltijo diplomatiniai atstovai gegužės 28 d. New Yorke turėjo pasitarimą. Buvo pasikeista nuomonėmis apie tarptautinę padėtį ir aptarta bendri einamieji reikalai.

• Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos Kanados Krašto Valdybos leidžiama Dr. A. Šapokos knyga "Vilnius of The Life of Lithuania" jau išėjo. Tai gražus ir labai svarbus mūsų sostinės reikalų leidinys. Dabar siuntinėjama prenumeratoriams ir įteikiama šių dienų aukštiesiems politikams. Kadan gi tiražas leidinio yra tik du tūkstančiai, tai rinkoje pasirodys mažame skaičiuje. Ja galima bus išgyti birželio 13 d. vilniečių rengiamose Joninėse. Merriton Community Centre Hall patalpose, St. Catharines, Ont.

• Dr. S. Bačkis gegužės 22 d. atstovavo Lietuvos Pasiuntinys Prekybos Sekretoriaus H. Hodges garbei suruoštuose pietuose, kuriuos organizavo Pasaulinis Prekybos Komitetas ir Washingtono Prekybos Taryba. Jis taip pat atstovavo Lietuvos Pasiuntinys gegužės 30 d., Memorial Day iškilmėse, Arlingtone, Va. Tą dieną žuvusio Lietuvoje Amerikos kario Lt. Samuel Harris kapas buvo Pasiuntinys papuoštas gėlėmis.

• Prof. Malbane W. Graham, Lietuvos bičiuliui, išeinant pensijon gegužės 25 d. Kalifornijos Universitete įvyko išleistuvės. Jis yra lankęsis Lietuvoje, parašęs eilę knygų Pabaltijo valstybės liečiančiais klausimais ir dalyvavęs bei kalbėjęs Vasario 16 dienos minėjimuose. Iškilmėse dalyvavo Lietuvos Konsulas Dr. J. Bielskus su ponija.

• Dr. Ferdinandas Kaunas, LF Tarybos narys, anksčiau įmokėjęs į LF \$1,100.00, papildomai įnešė \$400.00. Dr. F. Kaunas remia LF ne vien savo stambiais įnašais, bet kartu skiria daug dėmesio ir aukoja laiko sėkmingesniai fondo lėšų telkimui vjaus keliu. Dr. F.

BIRŽELIO ĮVYKIŲ PAMINĖJIMAS

Šį šeštadienį, birželio 16 d., 6 val. vakare Jau-nimo Centro salėje, rengiamas LB Chicago apygardos valdybos, birželio įvykių paminėjimas.

Programoje kalbės L. B. Centro Valdybos pirmininkas J. Jasaitis ir iš Los Angeles atvykęs L. Valiukas.

Meninę dalį išpildys aktoriai Z. Visockienė ir A. Brinka.

Sekmadienį, 11 val. Tėvų Jėzuitų bažnyčioje bus pamaldos už žuvusius. Po pamaldų Chicago lietuvių vardu bus uždėtas vainikas prie paminklo.

LB Chicago apygardos valdyba

V. Kaunas, gydytojas ir chirurgas, gyvena 1407 So. 49th Court, Cicero, Ill.

• Dr. Jonas Šalna, gyvenantis Round Lake, Ill., anksčiau įmokėjęs į Lietuvių Fondą \$100.00, dabar papildomai įnešė \$200.00. Dr. J. Šalna moka dalimis iki pažadėtos \$1,00.00 sumos.

• Prof. Dr. M. Kavolis ruošia mokslinę ekskursiją po Amerikos rytų valstijas. Siekiama lankyti mokslo ir kultūros centrus, draugus, reikšmingesnes vasarvietes ir kitas įžymybes Toronto, Montrealio ir Quebec vietovėse bei Maine, New Hampshire, Massachusetts ir Connecticut valstybėse bei pasiekti Philadelphia, Washington, D. C. ir Clevelandą. Laikas: nuo rugpjūčio 1 d. iki rugsėjo 10 d. Susisiekti priemonė: nuosavas automobilis. Kas norėtų šioj ekskursijoje dalyvauti ar turėtų kitokių interesų sąryšį su šia ekskursija, tas prašomas susisiekti adresu: 418½ W. 2nd St., Ashland, Wisconsin.

Dr. Kavolis baigė šių metų mokyimo darbą birželio 10 d. Jo pirmakūnu buvo vienietis, Berlyno universiteto filosofijos daktaras. Jo studentų vienas senjoras šiomet baigė su pagyrimu, gaudamas stipendiją specializuotis Massachusetts universitete. Keletas gavo pradžios ar vidurinio mokslo mokytojų diplomus. Keletas dėl menkų mokslo rezultatų turėjo pasitraukti ar gavo pataisos laiką. Pasitaikė ir kuriozų, kai, germanistikos profesorius dėstant vokiečių ir anglų kalbomis, amerikiečių studentų keletas prašėsi pamokinami ang-

Detroito tautinių šokių grupė, vadovaujama G. Gobienės dalyvavo birželio 23 d. Joninių parengime Wellande, kurį ruošia Kanados Lietuvių Tautinės Sąjungos Wellando skyrius. Programoje taip pat dalyvavo iš Clevelando vyrų oktetas, vadovaujamas R. Babicko. Visi kviečiami birželio 23 d. į Wellandą, kur turės progos gražiai pasilinksinti. Nuotraukoje Detroito šokėjai. Ant grindų sėdi: Birutė Šileikaitė ir Gintarė Šileikaitė. Pirmoj eilėje: Violeta Ogilvytė, Violeta Majauskaitė, Irena Černiauskaitė, grupės vadovė Galina Gobienė, Albina Hakaitė, Zita Sukauskaitė ir Audronė Tamulionytė. Antrojo eilėje: akordeonistas Vytautas Marčiukaitis, Algis Būblys, Bronius Tatarūnas, Vytautas Petrusevičius, Danguolė Majauskaitė, Trečiojo eilėje: Algis Jokubaitis, Rimas Kriščiūnas, Jonas Skirgaudas, Vidmantas Bražys, Rimgaudas Sukauskas.

lų gramatikos, kurios jie pamatė pakankamai nemoką, besimokydami vokiečių gramatikos.

Dr. Kavolis yra pakviestas dėstyti religijos filosofiją vasaros semestre nuo birželio 10 iki liepos 27 d. Šį dalyką ten iki šiol dėstė amerikietis, Harvard universiteto filosofijos magistras. Dr. Kavolis pradeda reguliarius sekančius mokslo metus rugsėjo 18 d.

Dr. Kavolis eina dar ir antraeiles evangelikų kunigo pareigas laikydamas pamaldas atostogaujančių kunigų bažnyčiose tenyščioj apylinkėj 50 mylių spindulį.

MEČYS ŠIMKUS, Dirvos atstovas Chicagoje. Jis turi teisę Dirvos vardu Chicagoj ir apylinkėse rinkti prenumeras, atnaujinti jas, rinkti skelbimus bei užuojautas ir ieškoti bei priimti skolas Dirvai ir pan. Chicago ir apylinkių lietuviai gyventojai, turintieji čia suminėtu reikalų prašomi kreiptis darbo dienomis nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. į Šimkus Real Estate — 4259 So. Maplewood Av., Chicago 32, Ill. Telefonas CLiffside 4-7450 ir būsite kuo mandagiausiai aptarnauti.

Cicero ir apylinkėse jau kuris laikas aktyviai reiškiasi Dirvos atstovas ir bendradarbis V. A. RAČKAUSKAS. Jo adresas: 5113 W. Cermak Rd.

WATERBURY

Baigė aukštąsias mokyklas

Waterburio lietuviai didžiuojasi ir džiaugiasi, kad šiomet mokslo metus baigiant, ypatingai gausus būrys jaunų lietuvių ir lietuvių baigė aukštąsias mokyklas ir pelnė mokslo laipsnius.

Baigusieji yra šie asmenys: Rimas Taruška — bakalauro laipsniu iš sociologijos; Algis Tonkūnas — bakalauro laipsniu iš geologijos; Rimas Gaizutis — bakalauro laipsniu iš biznio ir administravimo. Čia paminėtieji baigė University of Connecticut.

Vaidotas Kuzminskas baigė Worcester Tech. Institut ir gavo inžinerijos bakalauro laipsnį.

Genė Karmuzaitė baigė Southern Teachers College ir gavo bakalauro laipsnį iš anglų kalbos.

Virginija Kiaunytė baigė New York University ir įsigijo magistro laipsnį iš psi-

Detroito lietuvių žinios

PAPUOŠIME KANKINIŲ KAPUS

Birželio 17 d., sekmadienį, 4 val. Detroito vėsiroje tarptautinio instituto salėje (III E. Kirby) įvyksta kartu su estais ir latviais masinis Sibiro kankinių minėjimas, kuriame gubernatorių John B. Swainson ir buv. kaceto kankinys dr. A. Damušis pasakys kalbas, o solistas P. Zaranka, A. Mateikai akompanuojant, savo gražiu tenoru apraudo tautos ir ištremtųjų kančias. Tą dieną visose lietuvių parapijų bažnyčiose 10 val. už Sibire nukankintuosius bus atnašaujamos šv. Mišios.

Sibiro kankinių minėjimas ir yra simbolinis jų kapų puošimas. Jame dalyvaudami, nors mintimis, nunešime ant nukankintųjų kapų po gėlę.

PAKLAUSYKIME

Birželio 17 d., sekmadienį, 10 val. 30 min. Windsoro radijo stotis C.B.E. banga 1550 transliuos specialią programą apie Pabaltijo valstybes. Programą organizuoja didelis lietuvių prietelius stoties vedėjas Mr. Jeanette. Paklauskime ir jam laiškais padėkome.

UŽBAIGĖ MOKSLO METUS

Detroito šeštadieninė liuanistikos mokykla savo darbo vaisius vainikavo birželio 3 d. pamaldomis ir iškilmingu aktu.

Malonu buvo stebėti mūsų tautos emigracinį gėlyną, pripildžiusį lietuvių svetainės didžiąją salę, besidžiaugiantį savo darbo vaisiais.

Aštuonis skyrius baigė 9 mokiniai: Čiunkaitė Aldona, Gričiūtė Virginija, Kaupas Algis, Kvietyš Petras, Marčiukaitė Birutė, Polteraitis Vytautas, Batnikas Algis, Sirutytė Birutė ir Zaprackaitė Žibutė. Aukščiausius pažymius gavo Zaprackaitė ir Kaupas. Į aukštesnius skyrius perkelti 109, antriams metams palikti 8 ir vasaros darbus gavo 7 mokiniai.

Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos Detroito sk. pirm. K. Veikutis baigusiems aštuonis skyrius įteikė po knygą, o tėvų kom.

chologijos.

Kiek anksčiau šį pavasarį Arvydas Vaišnys baigė Yale ir įsigijo magistro laipsnį iš elektronikos.

Birutė Vileišytė baigė University of Vermont ir gavo bakalauro laipsnį iš anglų kalbos ir literatūros.

Visi paminėtieji yra naujųjų ateivių vaikai, kuriuos už pasiektus laimėjimus reikia pagirti ir pasveikinti.

• Jonė Brazauskaitė, Columbia university stipendininkė, išvyko trims mėnesiams Hamburgan, gilintis vokiečių kalbos studijose. (ab)

AUKOS DIRVAI

V. Gruzdis, Phila.\$1.00
K. Mereckis, Chicago 1.00
J. Zimblys, Brooklyn 10.00
St. Šiaučiušas, Chicago 2.00
K. Gudauskas, Baltimore 2.00
V. Mažeika, Chicago 2.00
K. Žalnieraitis, Detroit 2.00
J. Valiūšaitis, Stamford 2.00
E. Prekeris, Brooklyn 2.00
K. Valaitis, Phila. 1.00
J. Smetona, Cleveland 5.00
V. Abraitis, Richmond Hill 5.00
S. Jurkūnas, Chicago 5.00
E. Petraška, Omaha 2.00
A. Kašuba, Chicago 2.00
I. Kaunelis, Detroit 2.00
V. Kaveckas, Chicago 5.00
T. Bukaveckas, Chicago 3.00
S. Virpša, Chicago 5.00
Dr. A. Baltrukėnas, Akron 5.00

NEW YORK

• Š. m. birželio 28 d., 8 val. vak. New Yorke įvyks didžiulė anti-komunistinė demonstracija.

Demonstracija įvyks Madison Square Garden. Jos tikslas: 1) kelti efektyvios anti-komunistinės veiklos balsą ir 2) padėti pagrindus ruošiamai šią vasarą New Yorke anti-komunistinei mokyklai.

Demonstraciją ruošia New Yorko anti-komunistinis susivienijimas (The Greater New York Anti-Communism Rally), kurio pirmininku yra Fred C. Schwarz, M. D., vicepirmininkais yra: adm. Arleigh Burke, Charles Edison, Henry B. Sargent, Gene Tunney.

• Lietuvių Bendruomenės Queens apylinkės valdybą sudaro: pirm. Jonas Budrys, vicepirm. Jonas Šlepetys, izd. adv. Clement A. Voketaitis, sekr. inž. Jurgis Zabelskis ir narys (spec. organizavimui ir verbavimui) inž. J. C. Baltus.

Kontrolės komisija: Ignas Kazlauskas, Petras Žilionis, Antanas Sodaitis.

Metiniame susirinkime nutarta aprūpinti apylinkės viešas ir kolegijų bibliotekas Armonienės - Nasvyčio knyga. Tam tikslui čia pat narių buvo sudėtos aukos. Visi nariai pasižadėjo verbuoti nepriklausančius dar L. Bendruomenei lietuvius.

Prezidento Antano Smetonos monografijai garbės prenumeratoras ir paprastos prenumeratoras jau renkamos.

Garbės prenumeratora — \$25.00 ir daugiau. Paprasta prenumeratora — \$10.00.

Norintieji tą didelį leidinį užsiprenumeruoti, čekių siųskite Dirvai.

Garbės prenumeratoriai gaus geresniais viršeliais įristą numeruotą leidinį su pažymėta savo pavarde.

Pats laikas jau dabar užsiprenumeruoti ir tuo paremti monografijos leidimą.

Mieliems O. ir M. SUMANTAMS, dukrelei ONUTEI ir žentui VYTAUTUI, jų dukrai, sese-riai ir žmonai

MARIJAI ALEKSANDRŪNIENEI

mirus, reiškia širdingą užuojautą

A. ir Em. Vaišniai

A. A.

DR. KAZIMIERUI GRAUŽINIUI,

Lietuvos atstovui P. Amerikoje mirus, liūdinčiai žmonai LAIMUTEI, dukrelėms ir švogeriams GRAŽUTEI bei ALOIZUI SIRUČIAMS reiškiam gilią užuojautą

Genovaitė ir Vladas Mieželiai

Vasario 16 Gimnazijos Motinos dienos minėjimo programos rengėjai ir išpildytojai. Stovi iš kairės: T. Jakumaitis, H. Motgabienė, R. Tamošaitytė, J. Jurkšaitė, R. Baliulis, K. Nikolajevaitė, L. Bajerytė, S. Gujėnas, D. Lukšaitytė ir E. Tamošaitienė, kūno kultūros ir tautinių šokių mokytoja, parengusi visą minėjimo programą.